

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FARFARS HISTORIE

**Det hele startede med en julegave fra Cecilia og Otto.
En slægtsbog, hvor jeg skulle udfylde nogle felter og
svare på en række spørgsmål.**

Et af de første spørgsmål lød

Hvem kan du bedst lide, din far eller din mor?

Jeg kunne ikke og ville ikke besvare det spørgsmål.

**Jeg valgte i stedet at skrive "min historie", som jeg
husker den. Min barndom i Hagested, min ungdom på
Roskilde-egnen og mit voksenliv i Helsingørområdet.**

**Jeg håber, at Cecilia og Otto vil nøjes med den historie,
og jeg håber, at Johanna, Annika og Vitus vil læse med.
Jeg håber også, at mine børn og svigerbørn vil læse
med,**

**Jeg håber også, at Isser læser de mange ord om hendes
mand gennem 52 år.**

**God fornøjelse
Bent**

Espergærde julen 2020

Min barndom

Da jeg bankede på til verden, var min farfar til fødselsdag hos naboen Chr. Jensen, som netop fyldte 50 år den 21. marts 1944. Min far og mor tjente som karl og pige hos min farfar og farmor på Snogekildegaard i Hagested, og det havde de gjort, siden de blev gift i 1942. Jeg kom til verden kl. halv 10 om formiddagen.

Udenfor rasede 2. verdenskrig, så der var mangel på alt. Der var kommet en jordemoder, og efter hvad jeg har hørt, så kom jeg til verden med skrig og skrål, fuldstændig som en naturlig fødsel skulle foregå.

Det var helt normalt, at der boede to generationer med børn på gårdene. Men min farfar kunne sikkert ikke holde al den barnegråd ud, for han sagde, at to generationer kunne godt bo sammen, men tre var en generation for meget. Han købte derfor hus i Maarsø, hvortil de flyttede i sommeren 1944. Farfar var 64 år, da han gik på aftægt, farmor var kun 51 år gammel.

Min mor hed Gerda. Maren Gerda Agnete Pedersen blev hun døbt. Hun blev født på Aagaard i Tuse den 19. januar 1918, og hendes forældre, min mormor og morfar hed Karen og Peder Pedersen. De var begge 61 år gammel, da jeg blev født. Mor havde gået i skole i Tuse, og hendes venskab med lærer Hansens datter åbnede muligheden for, at hun kom på efterskole, og det helt nede i Sønderjylland. Hun kunne tit fortælle om sit ophold på Nordborg Slots Efterskole, og om hendes senere ophold på Rødding Højskole, også i det sønderjyske. Som ung var hun ude og tjene, både som pige på gårde og i et grossererhjem i Holbæk, hvor hun lærte finere madlavning. Hun dyrkede meget gymnastik, og blev uddannet som gymnastikleder på Rødding Højskole. Hun var også med Rødding Højskole til Lingiaden i Stockholm i 1939, et verdensgymnastikstævne med over 7500 aktive gymnaster fra hele verden.

Min far hed Tage Jeppesen, og han var født på Snogekildegaard den 7. september 1918. Min farmor og farfar hed Karen og Alfred Jeppesen. Farmor var 50 år gammel og farfar 64 år gammel, da jeg blev født. Far gik i skole i Hagested hos lærer Therpe. Han fik aldrig gennemført en præmiliæreksamen på kostskole i Tølløse, men havde et vinterophold på Faarevejle Efterskole, hvor han mødte sin ven for hele livet, Keld Jensen fra Rørvig. Når far og mor som helt unge besøgte Keld og Elly i Rørvig, var det med mig i cykelanhænger. Far havde også været elev på Vallekilde Højskole en vinter, men da det blev så-tid, måtte han hjem og så. Far tjente aldrig andre steder end hos farfar.

Jeg kan, som alle andre børn, ikke huske noget fra mine første leveår. Jeg ved, at min far forpagtede gården af farfar frem til 1951, hvor han købte Snogekildegaard. Jeg ved også, at der altid var både karl og pige på gården, og den første pige jeg erindrer, var Aase, som kom ude fra Gurede Mark. Måske fordi jeg senere i min barndom blev hentet af hende, og hvor vi besøgte hendes forældre. Det var i øvrigt helt normalt, at tjenestefolkene blev optaget som en del af familien. Mor og far havde hele livet igennem kontakt med flere af de karle og pige, der havde tjent på gården.

Men der var også enkelte, der røg ud før skiftedag. Jeg husker en pige, som havde svært ved at passe sin egen seng, og som hjembragte fnat til hele familien. Kuren var salve over hele kroppen, og vi sov den nat med bordpapir som lagen og dynebetræk. Om morgenen skulle alle bades og vaskes i zinkbaljen på køkkengulvet. Den unge pige var for længst jaget på porten, og siden har vi nok moret os over episoden, selvom det ikke var en oplevelse, som passede til mors temperament.

Den første pige, jeg kan huske, var som nævnt Aase fra Gurede. Jeg husker også Jytte og hendes søster Tove, som kom fra Vig, jeg husker Grethe fra Gjerrild, kusine Ingeborg var også tjenestepige hos os, og genboens Bente. Jeg husker også Aase, som kom fra Sandby. De unge piger, som kom i huset, var også vores barnepige, både i det daglige og når min far og mor var i byen, og derfor betød de meget for os børn. Jeg husker Jytte, som desværre døde meget ung af kræft, at hun var kæreste med Fritz, som var brødkusk på Kisserup Mølle. Hver søndag, når han havde afleveret brød til brødudsalget i Hagedsted, kom han forbi med morgenbrød og fik en kop kaffe.

Den første karl far havde efter at have overtaget gården, var Harald, hvor det kun er navnet, jeg husker. Johan Møller kom fra Nordjylland, Tage Poulsen fra Vipperød, Svend Aage, som kom fra Holbæk og Folke, som jeg havde gået i klasse med i Hagedsted Skole. Jeg husker også Henning Bahn, som senere blev gift med fars fætter Kajs datter Lise fra Kisserup Mølle. Jeg boede sammen med Henning på karleværelset, da jeg var konfirmeret. Jeg var meget flov, når far kaldte tidlig om morgenen, og Henning var ikke kommet hjem. Det var også noget, man ikke talte om...

Som barn havde vi ikke meget legetøj. Jeg husker et sæt billedklodser og jeg husker en rigtig smart bil, som Svend Meiling havde lavet til mig. Han var karetmager hos DSB, og var rigtig god til det med trælegetøj. Jeg havde også en række teknobiler, som ville være mange penge værd i dag. Men de gik til ved vores leg i grusbunken, hvor vi lavede veje, og nok glemte at få dem rensat, når legen var forbi.

Min første cykel

Min første cykel var en gammel damecykel, vist nok min farmors gamle cykel. Sadlen på den dameracer var sat ned på et rør, der var spændt fast på stellet, der var sat klodser på pedalerne, og styret sad højt oppe, så det var meget svært at holde balancen. Jeg fik ikke lov til at cykle de første måneder, men måtte gå til skolen. Afstanden var omkring 1 km. Men bedstemorcyklen var mit transportmiddel i flere år.

Min skolegang

Jeg begyndte min skolegang i Hagested Skole i april 1951. Vores lærer hed fru Bluhme, og vi var 18 drenge og 6 piger i klassen. Vi gik i skole hver anden dag, i første klasse var det tirsdag, torsdag og lørdag og i anden klasse mandag, onsdag og fredag. Jeg tror nok, at jeg i begyndelsen gik til og fra skole hver dag, senere cyklede jeg, og kun hvis det var meget dårligt vejr, blev jeg kørt i skole. Det var i virkeligheden lidt pinligt at blive kørt.

Hagested skole havde den gang tre klasseværelser. Den ene skolestue var lærerindens klasseværelse. Hun havde sin egen dør fra privaten ind i klasseværelset. De to andre klasseværelser var førstelærer Fosgaards klasseværelse og anden lærerens, herr Bluhmes klasseværelse. Både Fosgaard og herr og fru Bluhme havde hver sin lejlighed på skolen.

I hvert klasseværelse var der en kæmpe tromlekakkelovn, som læreren skulle sørge for at tænde op i hver eneste morgen. Hvor kunne der være koldt i klasseværelset om morgenen, indtil der kom varme i den sorte cylinder.

Min første skolebog var Ole, Bole, ABC, som jeg fik i fødselsdagsgave, da jeg fyldte 7 år. Der var mange i klassen, der havde deres egen læsebog med, men ellers leverede skolen bøgerne. Min læsebog blev senere brugt af både Leif og Anni, og ligger i dag på loftet i Rolighedsparken.

Jeg husker ikke så meget om selve skolegangen. Da jeg kom i 3. klasse, skulle vi i skole 4 dage om ugen, tirsdag, onsdag, fredag og lørdag. Da vi kom i fjerde klasse, gik vi det første år sammen med årgangen før os, og det femte skoleår var vi sammen med årgangen efter os. Det samme skete i femte klasse, som svarede til 6. og 7. skoleår.

I tredje klasse havde vi en lærer, som gik med krykker, men det var kun i kort tid hun var på skolen. I fjerde og femte klasse bestod lærerstaben af Fosgaard, Henrik Møller og Frk Svenstrup.

Mit bedste fag var geografi. Men også regning og botanik var jeg glad for, mens dansk ikke var min livret, - nok fordi jeg var lidt ordblind, og derfor havde svært ved både at læse og skrive. Jeg brugte meget tid på at lave et herbarium, som var en samling med tørrede vilde planter.

Gymnastikken var de første år i det gamle forsamlingshus, hvor der hverken var varme eller bad. Senere blev det nye forsamlingshus bygget, og jeg kan huske, at det at få lov til at kombinere forsamlingshus og gymnastiksal var noget helt nyt.

I frikvartererne blev der spillet fodbold på arealet nord for den asfalterede del af skolegården. Men da fodbold ikke interesserede mig særlig meget, blev jeg ofte ikke valgt til. Men så blev der leget dåseskjul og hver årstid havde også sine lege såsom hønseringe og glansbilleder.

Gennem alle årene var der skoleudflugter, skolefester, julearrangementer og eksamen.

De første år kørte forældrene for os til Strandparken i Holbæk, og til Munkholm, inden broen blev åbnet. Et år var vi på Frederiksborg Slot i Hillerød med efterfølgende afslutning i Tivoli, ligesom vi har besøgt Tuborg. I 5 klasse var vi på Bornholm, hvor lærer Møller kom fra. Det var en hel uge, og vi boede på vandrehjemmet Hullehavn i Svaneke. På fotoet ses Henrik Møller, frk. Svenstrup og Rs. Fosgaard.

Vores lærere på Bornholm

Vi havde også skolefester i forsamlingshuset. Jeg tror ikke, det var hvert år, men jeg husker, at jeg var med til at optræde på scenen i en sketch, som handlede om, at oplæsningen på fire radioprogrammer gik ind over hinanden.

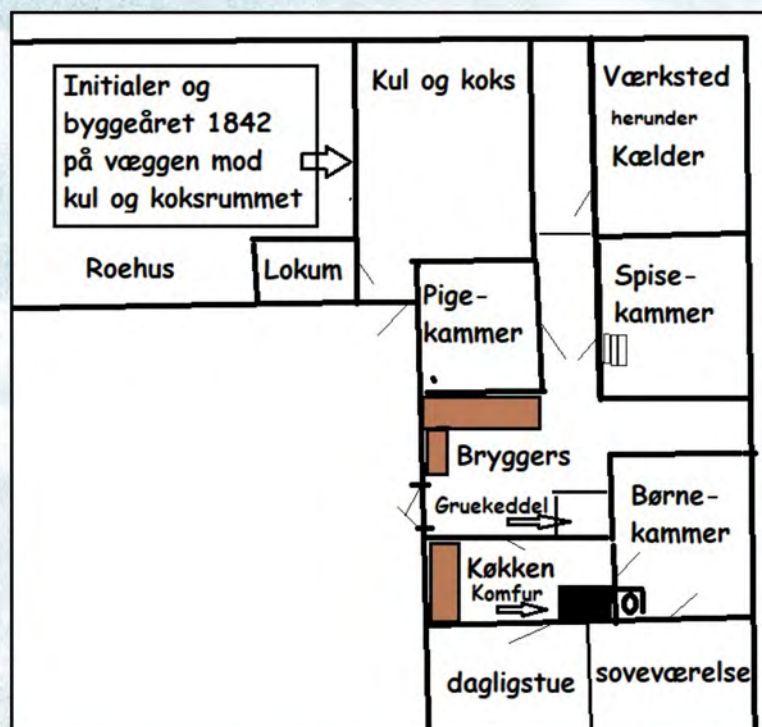
3. juledag havde vi skolens juletræ, hvor alle børnene blev samlet i den lille sal, og hvor vi så gik ind til juletræet til Nissernes Vagtparade. Vi gik omkring træet og sang julesalmer, julesange og vi legede sanglege. Det var Fosgaard, der ledte slagets gang. Vi fik slikposer og sodavand, og aftenen sluttede med børnebal, hvor vi både dansede "Ritz Rasch", "Lotte død" og "Skæve Thorvald" udover årets slager.

I 1955 fik vi en indbydelse til at komme i Skolescenen, hvor vi kunne se Ludvig Holbergs "Mascarade" på hotel Isefjords store sal i Holbæk. Det blev min første teater-oplevelse, og forestillingen blev suppleret med operaens Hanedans. Det blev i de kommende år til flere spændende teateroplevelser: "Anne Franks Dagbog", "Sparekassen" og "Du kan ikke ta' det med dig" kan jeg huske. Sjovt, at mit arbejde med børneteater var en fortsættelse af den model, som skolescenen benyttede sig af.

Skoleåret sluttede med eksamen. Det foregik på den måde, at præsten og skolekommissionen overhørte undervisningen, inden de gav os unger fri, så de kunne få årets eksamensfrokost. I de sidste år var vi en gruppe, som mødtes i brødudsalget, som havde et serveringslokale bag ved forretningen. Der spillede vi kort hele eftermiddagen, købte is, kager og sodavand, og havde en rigtig hyggelig dag.

Der blev bygget om på Snogekildegård i 1954

Da far havde overtaget gården i 1951, havde mor og far store planer for ombygninger på gården. Det var i første omgang den vestlige del af stuehuset, der stod for tur. Inden ombygningen var der da i gården, og det var ikke spor spændende at komme derud med en lommelygte i hånden. Om dagen var det fint nok, og man kunne sidde der længe og læse i de gamle aviser, før de blev genbrugt som wc-papir og røg i tøndene. I 1954 var der ikke VC ret mange steder. Kun hos farfar og farmor og på skolen.

Der var også brug for bedre toilet og vaskefaciliteter for tjenestefolkene. Karleværelset var i østfløjen, der hvor man nu kører ind på gårdspladsen. Deres senge var gamle senge med halm, og der var ingen mulighed for at varme op. Når de skulle vaske sig, foregik det i malkemaskinerummet i kostalden. Min far fortalte mig, at når det var rigtig koldt, kunne han cykle direkte ind til sengen, og med tøj på kravle direkte ned i sengehalm, da han var karl på gården.

I køkkenet var der et stort, sort komfur, som havde en stor vandbeholder til varm vand. Men der var ingen køkkenvask i køkkenet, den var i bryggerset.

Lørdag eftermiddag var det badedag, og så blev zinkbaljen fyldt med varmt vand, og vi børn blev vasket på skift i det samme vand. Bagefter rent tøj på, friseres med hårklemme og hårnæ. Vi har været ømme at se på. Far og mor badede også i køkkenet i zinkbaljen, ligesom den unge pige benyttede den, vist nok inde på hendes kammer. Men om vinteren blev det tit i køkkenet, for der var ingen form for varme i hverken bryggers og pigekammer.

Den daglige vask fandt sted i bryggerset, hvor der var vask med en vandhane, - den til det kolde vand. Børneværelset lå bag køkkenet, og jeg husker, at der altid skulle være lys i køkkenet, og så skulle døren stå på klem. I bryggerset var der en stor gruekedel, som blev brugt, når der blev vasket storvask eller når der blev slagtet.

Bag bryggerset lå spisekammeret, tre trin nede, så der altid var køligt om sommeren. Jeg kan huske det store flueskab, hvor maden kunne stå i fred for insekter. Bag spisekammeret var værkstedet, og under værkstedet var der viktualiekælder, med lem og trappe fra gangen. Dernede opbevarede mor grøntsager og så stod det store sulekar

derne. På værkstedet kunne jeg save og hamre med fars værktøj, og lave færges og biler til grusbunken.

I vinteren 1953-54 blev mange forberedelser gjort. Mor fik et elektrisk komfur i julegave, et Husqvarna komfur med 4 kogeplader, ovn og varmeskab. Det blev stillet op i gæsteværelset, som skulle fungere som køkken i byggeperioden. Far havde tit besøg af både murermester Niels Larsen, og tømrermester Johannes Hansen. Deres opgave var nok nærmest at tegne af efter de skitser, som den reelle bygherre havde lavet, fru i huset. Mor vidste godt, hvordan de nye køkkenregioner skulle se ud. Og så skulle der indrettes alle moderne bekvemmeligheder som centralvarme i hele huset, varmt og kold vand, toilet og badeværelse, dybfryser og køleskab foruden komfuret, som var taget i brug. Siden 1948 kom brugsens vaskemaskine på besøg en gang om måneden, når der blev vasket storvask. En Ferm Vaskemaskine med vridemaskine. Nu skulle mor også have sin egen vaskemaskine.

Første del af ombygningen var nedrivningen af indmaden i det gamle stuehus. Kun væggen mod nord blev stående, ellers blev resten kørt væk, ud i det vandhul, der lå ved indkørslen til gården. Udgravningen af kælderen foregik ved håndkraft, og jorden blev kørt ud i vandhullet i en gammel jumbe med en hest foran. Jeg husker, at jeg fik lov til at køre jumben, når den først var kommet op fra kælderen.

Men det kunne være gået meget gal. I forbindelse med afstivningen faldt far gennem de gamle loftbrædder, og helt ned i kælderen. Han slap med nogle knubs og forskrækkelsen. Jeg husker ikke episoden, men den er blevet fortalt mig senere.

Hele sommeren 1954 gik med ombygningen, og det blev ikke den sidste på Snogekildegaard. 10 år senere blev resten af stuehuset bygget om, så hele stuehuset blev med hulmur og isolering, ligesom det blev skilt fra avlsbygningerne ved at indkørslen blev flyttet op i det nordøstlige hjørne af gården. Også staldene blev renoveret i årenes løb, og der blev tilbygget en længe mod syd som erstatning for det gamle svinehus, der lå ved den gamle indkørsel til gården. Jeg husker, at svinestierne blev forsynet med elektrisk hegn, således, at der kun var ½ meter skillerum. Det gav en god luftfornyelse i staldene, og så kunne man se alle svinene, når man kom ind i stalden.

En dag på Snokildegård

Det er ikke muligt nøje at fortælle om, hvordan en dag forløb. For der var ikke to dage, der var ens. Men i store træk. Vækkeuret hos far ringede ofte omkring kl. 6 om morgenen, og dagens første opgave var morgenmalkningen. Vi havde en af de ældste malkemaskiner på Sjælland, en Alfa Laval fra først i 1920'erne. Malkespandene var af en kobberlegering, og var tunge, så vi børn havde svært ved at løfte dem. Mælken blev siet og hældt på mælkejunge. Vi havde normalt 16 køer i stalden, foruden kvier og kalve. Vi skulle være færdige med malkningen, når mælkemanden kom og hentede mælken omkring kl. 7. Om sommeren blev køerne efter endt malkning drevet ned på engene for at græsse.

I køkkenet havde mor og den unge pige i huset fået tændt op i komfuret (før ombygningen i 1954), og morgenmaden var klar. Først havregryn med mælk, derefter et sigtebrød med ost, samt kaffe. Jeg begyndte at gå i skole, da jeg var 7 år gammel, men inden da gik dagen med leg eller jeg fulgte i hælene på de voksne.

Efter morgenmaden gik karlen og far i stalden, fodrede grise og rensede ud under både køer og svin. Derefter gik de i gang med dagens øvrige opgaver. Om foråret blev der harvet og sået, senere blev der luget roer, i august høstet korn og om efteråret blev der taget roer op. Der blev brugt meget tid til vedligeholdelse og rengøring af bygninger og maskiner.

Når jeg skulle i skole, kørte jeg helst hjemmefra omkring kl. halv otte. De første år havde jeg madpakke med, senere kørte jeg hjem i middagspausen, som var på 40 minutter. Det var nemlig normalt i de fleste hjem, at der blev spist varm mad til middag, og kold mad om aftenen.

Morgenmaden er allerede nævnt. Der blev altid serveret varm mad til middag. 2 retter. Forretten var ofte en eller anden form for grød: byggrød, sagosuppe med svesker, fløjlsgød, risengrød, øllebrød. Derefter fik vi sovs og kartofler med frikadeller, karbonetter, kylling, og hver torsdag var det fiskedag. Det var nemlig den dag, hvor fiskemanden kom i løbet af formiddagen. Udover fiskemanden så kom brødmanden hver onsdag og lørdag og ostemanden kom om fredagen.

Min barndoms jul

Julen på Snogekildegaard var meget traditionel. I december blev der slagtet, bagt småkager og lavet konfekt. Slagtedagen var altid spændende. Der kom en slagter, som aflivede den julegris, som far havde udset, og den fik altid lov til at leve lidt længere end sine søskende. Så kom der nemlig lidt mere fedt på sidebenene, og dermed bedre smag.

På slagtedagen blev der også lavet spegepølse, finker, medisterpølse, fedtgrever, og den varme mad på slagtedagen var altid det, vi kaldte "sutteben". Vi fik også "Sutteben" når far og mor mange år senere kom med en halv gris til Espergærde. Den fik Isser i fødselsdagsgave, så længe far og mor boede på Snogekildegaard.

Jeg husker ikke så meget omkring bagedagen og konfektdagen. Jeg tror nok, at det jeg husker mest, var at vi børn var vilde med at smage dej, konfekt og skrabe fadene, som dejen havde været i.

En dag i december var vi også på juleudstilling i Holbæk, hvor der skulle købes julegaver. I Siggaards Varehus i Nygade var der en legetøjsafdeling, som kun var åbent i december måned, og i Ahlgade ved siden af hotel Postgården lå der en lille legetøjsbazar. Det skete også, at vi fik lov til at købe glasfugle eller andet pynt til juletræet.

En uge før jul var vi med til at pynte til jul i stuerne, med gran og kravlenisser. Vi havde også en stor julekalender, som skulle samles, men ikke noget med chokoladecalender eller pakkekalender.

Den sidste skoledag før jul var også spændende. Vi måtte tage gran og julepynt med til at pynte vores plads med, vi havde hjemmelavet konfekt og sodavand med, og så blev der læst julehistorier og lavet gættekonkurrencer. Skoledagen var nok kun et par timer, men det var altså så hyggeligt. En gang i november havde vi bestilt julebøger, som vi fik med hjem den sidste skoledag. Jeg fik hvert år lov til at købe "Historiebogen, Børnenes Julebog", og der ligger måske stadigvæk et eksemplar på loftet her i Rolighedsparken.

Juleaftensdag kørte far for vores postbud, som hed Sørensen. I ugen op til jul var det fast, at nogle af beboerne på ruten kørte for posten, som så til gengæld havde pakker med på cyklen året rundt, så vidt det var muligt. Ellers skulle pakkerne hentes på posthuset i Gislinge. Vi fik fyldt bilen med pakker ved posthuset, og så kørte vi ruten, som gik fra Gislinge gennem Hagedsted Huse til vejen mod Ny Hagedsted, som vi fulgte, gennem Ny Hagedsted til Kalundborg Landevejen, hvor husene hen til Trønningevejen var med. Tuse Huse og Birkelygård og mejeri besøgte vi også. Min fars ene moster boede ved Kalundborgvejen, og den anden på Birkelygård, så her var der tit en klejne eller småkage, når vi kom frem. Også hos andre var der godter til postbud-assistenten. Omkring kl. 14 var turen gennemkørt, og så skulle vi hjem og til julegudstjeneste i Hagedsted Kirke. Som i dag var kirken altid fyldt til sidste plads. I de ældste klasser på skolen havde vi gerne indøvet nogle specielle salmer, som vi sang som en del af gudstjenesten. Efter gudstjenesten hentede vi farfar og farmor, hvis de ikke havde været med i kirke, så de kunne holde jul sammen med os. Jeg tror aldrig de var hos nogle af fars søskende.

Julemiddagen bestod af traditionel flæskesteg med brune og hvide kartofler, samt rødkål, og i dagens anledning fik vi en sodavand at drikke til. Desserten var fromage, de første år jeg kan huske, var det citronfromage, men senere, da der kom ananas på dåse, var det ananasfromage. Og der var selvfølgelig mandel og mandelgave. Når vi var færdige med at spise, blev der ryddet af bordet og vasket op, inden vi kunne komme videre i aftenens program.

Juletræet blev gerne pyntet lillejuleaften, når vi børn var kommet i seng. I toppen en stjerne, og så var der fehar og søvlametter fra stjernen og næsten ned til gulvet. Træet var også pyntet med flag, guirlander, flettede hjerter, kræmmerhuse, trommer, glaskugler og glasfugle. Det var altid spændende, hvor de ting, vi havde fået lov til at vælge til træet, var placeret. Men juletræet måtte vi først se juleaften.

Vi børn blev sendt ud i køkkenet, mens juletræet blev hentet frem fra storstuen, gaverne lagt under træet og stearinlysene på træet blev tændt. Så kom vi børn ind, og dansen omkring træet begyndte. Først fire-fem salmer, så nogle sange og sanglege, og ind imellem blev der brugt stjernekastere og trukket i knallerter, som gerne indeholdt en hue af silkepapir eller en lille legeting. Så kom vi til gaveuddelingen. Der var både bløde pakker og hårde pakker. Men der er langt til det gaveorgie, som vi har oplevet, mens vi har været voksne. Under gaveudpakningen blev der serveret appelsiner, konfekt og småkager (og kaffe), og inden vi nåede at lege ret meget med gaverne, var det sengetid.

Juledag var vi sammen med mors familie. På skift besøgte vi familierne i Tuse, Kisserup, Sandby og hvert fjerde år kom de hos os i Hagested. Igen dansede vi om juletræet, og det var aftalt, at vi fætre og kusiner gav hinanden julegaver, indtil vi fyldte 18 år. Igen julemiddag, ofte en god oksesteg, og som dessert var der ost og syltede frugter med flødeskum. Vi var i mors del af familien 9 fætre og kusiner.

2. juledag var vi sammen med fars familie. De første år hos farfar og farmor i Mårsø, hvor farmor havde ryddet soveværelset, så vi kunne danse om juletræet og lege der. Så vidt jeg husker, så var vi omkring en snes børn med til denne familiefest, hvor vi ikke udvekslede gaver. Faster Nora legede "Bjørnen sover" og andre sanglege. Jeg kan ikke huske, om der var noget traditionelt omkring middagen, men jeg tror, at både farfar og farmor var meget trætte, når alle deres syv børn, svigerbørn og børnebørn havde sagt tak for i dag.

På 3. juledag havde skolen sit juletræ, og jeg husker det især fra det gamle forsamlingshus, hvor alle børn blev samlet i den lille sal. Vi gik samlet ind i den store sal, hvor juletræet stod. Julemand var der ikke, men lærer Fosgaard kunne godt styre sange og lege uden vatskæg. Når vi havde leget færdig, fået godteposer og saftevand, blev der spillet til bal for både børn og voksne. Vi havde i starten af december tilmeldt os denne aften, og det blev gjort i en kuvert, hvor forældrene betalte "efter lyst og evne" til godteposer, saftevand og musik.

Årets sidste store juletræ var i det nye år, nemlig 2. nytårsdag på hotel Postgården i Holbæk. Det var Venstres Vælgerforening i Holbæk, der havde det julearrangement med dans, julemand, slikposer og saftevand. Når vi i den store sal var færdig med at danse om træet, blev nisser og børn ført ind i en mindre sal, hvor der blev danset børnedanse og leget med nisserne, mens et stort orkester sørgede for god dansemusik til de voksne. Disse juletræsfester blev min indgang til VU – Venstres Ungdom.

Nytårsaften holdt far og mor de første år nytår sammen med min kammerat Steens forældre Johanne og Anders Mortensen, men dette arrangement forsvandt, da Anders Mortensen døde i 1953. Senere holdt far og mor nytårsaften sammen med Gudrun og Svend Christensen og brugsuddeler Arne og Vera Videbæk.

De første år skete der ikke så meget for os børn, men da vi var blevet 11-12 år, så fik vi lov til at have lidt nytårskruds, ligesom vi var rundt oppe i byen for at lave ballade, såsom at hejse havelågen op i flagstangen. Nogle steder blev vi budt på slik, andre steder løb de efter os. Det var sådan en aften, at bror Leif mistede noget af hørelsen på det ene øre: Et kanonslag eksploderede lige ud for hans øre ved brugsens bagtrappe.

"Skal vi ikke køre en tur"

I mit barndomshjem var der ikke fjernsyn. Så skulle vi se en film, var det i biografen i Holbæk. Det skete, at der kom et mobilt biografteater i forsamlingshuset, men det husker jeg ikke vi benyttede. Ofte var biografturen planlagt, men det skete også tit, at far spurgte ved aftensmaden, om vi skulle køre i biografen. Det var der næsten altid stemning for, så hvis der var billetter, så var det ud af døren i en vis fart. Det var næsten altid danske folkekomedier eller tegnefilm fra Walt Disney. Min første film var nok Pinocchio, som vi kendte fra Richs-billederne, det samme med Askepot og Peter Pan. Den første film, som gjorde mig bange, var "En verdensomsejling under Havet". Mange af de danske folkekomedier blev produceret af Saga, og jeg husker, at jeg samlede på film-programmer. På mange af disse biografture var det alle mand af hus, far, mor, karl, pige og os børn.

På andre områder kunne far også være impulsiv. Skal vi køre til Høve og bade... skal vi køre til Munkholm og spise aftensmad. På en af disse ture husker jeg en festlig episode, hvor farfar var med. Han havde fået en klapstol, som fik overbalance med det resultat, at han vippede bagover, og med i faldet fangede hans ben en spånkurv med mad, som fløj henover hans hoved. Han kom ikke noget til.

På ferie med mor og far

Kun en gang kan jeg huske, at jeg har været på ferie med mor og far. Jeg har nok kun været 6-7 år gammel. Vi havde året før fået en ung pige i huset, som hed Grethe. Hun kom fra Gjerrild på Djursland og var sammen med Kirsten, som kom i huset hos Thora og Thorkild. Vi skulle nu besøge Grethes forældre, som boede på en gård uden for Gjerrild, helt ude ved skrænten ud mod Kattegat. Vi kørte i vores Chevrolet model 1928, og var med færgen fra Hundested til Grenå. Den ene dag skulle vi til Viborg, og da Grethes forældre (vil jeg tro) også skulle med, blev jeg placeret på en kagedåse foran bagsædet. Da vi kom hjem fra denne ferie, kunne jeg tegne et kort over, hvor vi havde kørt, men desværre er det hæfte ikke bevaret.

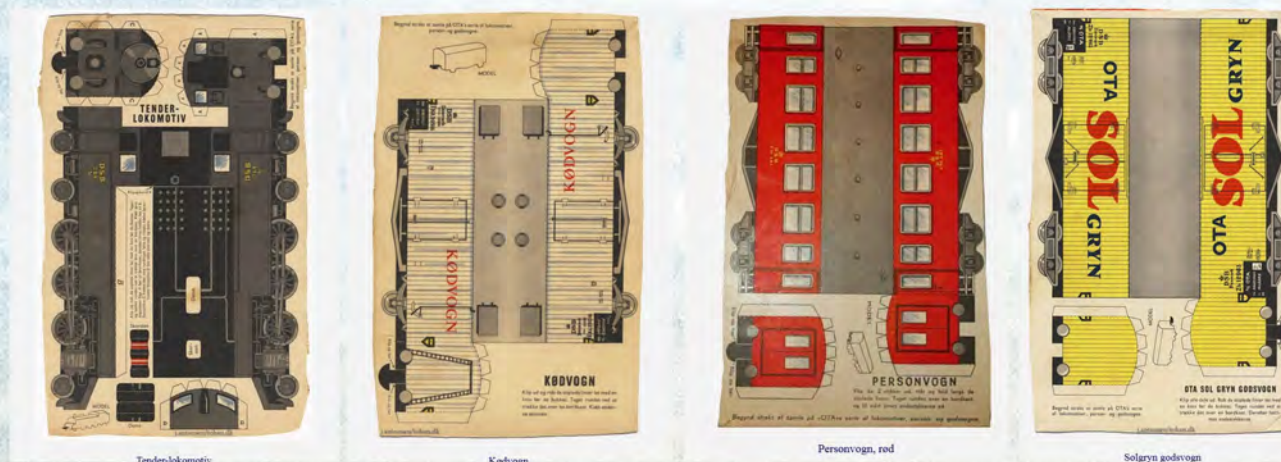
Det blev ikke sidste gang, vi besøgte Djursland. Kirsten med efternavnet Mygind blev senere gift med farbror Arne, og de bosatte sig i Lyngby ved Trustrup på Djursland. Jeg har helt sikkert besøgt dem sammen med far og mor, men også været alene på ferie derover. Fra mine ferier hos Arne og Kirsten husker jeg, at jeg trillede med kusinerne Solveig og Susanne i barnevognen, og jeg lærte ikke at bruge sukker og fløde i kaffen, for jeg skulle selv hente det.

Vi samler på Richs billeder

Som barn samlede jeg på Richsbilleder. I de fleste danske hjem købte man kaffetilsætning for at drøje på de dyre kaffebønner, og de to største mærker var Richs og Danmarks. Min mor havde som barn også samlet på Richsbilleder, og jeg kan huske, at hun havde albums med husdyr, fugle, vilde dyr, rejser og geografi. Da jeg var barn, var det de populære historier, som Walt Disney lavede tegnefilm efter, og når vi havde samlet et Richs album, så kunne vi se hele historien i biografen bagefter.

I mange år samlede jeg på paptog, som var på bagsiden af Ota Solgryn pakkerne. De blev klippet ud og limet sammen efter anvisningerne, og en vintersøndagleg var at lege med tog. Jeg tror, at jeg havde over 50 vogne, og et lokomotiv kunne sagtens trække 4-5 togvogne. Der blev bygget stationer med legoklodser, og så gik legen, indtil lillebror kom for at være med.

Der blev også klippet og klistret, når jeg skulle samle mit dukketeater, som jeg fik i julegave et år. I dukketeaterkassen var der personer og kulisser til Tornerose, men der kunne fortælles mange andre historier. Således kunne jeg opføre en masse forestillinger med Anders And og de andre figurer fra Walt Disney. I hver pakke "Mariekiks nr. 1" var der et ark med en figur til scenen, samt på omslaget teksten til en teaterforestilling.

Paptog og dukketeater var en vinterleg. Om sommeren blev der leget med biler i den grusbunke, der altid lå uden for porten. Der blev bygget motorvejen, broer og huse, og byggematerialerne var ofte mursten eller bræddestumper. Var det midt på sommeren, var syd-væggen nok for varmt, og så blev legen flyttet til æblehaven bag i haven, hvor der var skygge det meste af dagen. Sidst på sommeren kunne der også laves cykleveje i roemarken. Der blev hver dag trukket roer til køerne, og når det var min tur, så blev roerne taget op så det blev til veje, hvor vi kunne køre ræs på vore cykler. Der blev også leget meget på halmlofterne, eller i halmstakkene.

Vi brugte også meget tid på at lege "købmand" på loftet, hvor jeg med brugt emballage lavede købmandsforretning. Jeg fik reklameting fra farbror Frimanns købmandsforretning, og så kunne vi lave vindues udstilling med et løst vindue fra farfars gamle Ford T.

Om vinteren var der altid mere sne, end der er nu om stunder. De store snedriver skulle graves væk, så karlene fra gårdene mødte op med skovle for at grave vejene så fri for sne, at lastbilen med sneploven kunne køre gennem de meterhøje driver. Vi børn lavede huler i snedriverne, og havde vi haft frost i en periode, så var der store skøjtebaner på engene.

Det skete også, at isen på kanalen kunne bære, men der måtte vi ikke gå ud, uden der var voksne med. Men på fladvandet kunne vi feje skøjtebaner. Skøjterne var af den type, som blev skruet fast på gummistøvlerne, ikke særlig stabilt, men det var, hvad vi kunne få på landet i 1950'erne. Jeg tror i øvrigt, at skøjterne stammede fra min fars barndom.

Når vi var mange børn sammen, var der nogle lege, vi altid kom tilbage til. Kronegemme og dåsegemme var blandt favoritterne, og når vi skulle finde ud af, hvem der skulle stå først, var det ofte med denne børneremse:

En lille, rød bil kørte fra by til by, hvilken by kom den først til?

Mit svar var ofte "Ugledige", hvor vi engang havde besøgt morfars bror, som var lærer i den lille syd sjællandske landsby. Der var ikke mange, der havde været i Ugledige. Ellers blev der spillet fodbold, både i skolegården i frikvartererne, om eftermiddagen på idrætspladsen eller hjemme. Til fødselsdage blev der også leget "To mand frem for en enke" og den type børnelege.

Men det var ikke leg alt sammen

I det daglige have vi som børn mange pligter og opgaver, og det var ikke altid det passede ind i vores leg. I stalden var jeg med til at fodre køerne, feje fodergangen og senere, da jeg blev større, var jeg med til at muge bag ved køerne. Jeg skulle også skære roer på en roeskærer i roehuset.

Gennem vinteren blev der tærsket korn otte-ti gange, og her var det min opgave at tage halmen fra og pakke den på halmloftet. Ofte sammen med den unge pige i huset. Dette arbejde gav ofte anledning til, at vi fik lavet nogle huler i halmen, som vi kunne lege i. I vinterens løb blev der også god plads i laden til at lege, det kunne være boldspil eller badminton.

I marken var jeg med til at luge roer, - et kedelig stykke arbejde, selvom det var på akkord. Jeg kan ikke huske, hvor meget jeg fik for en række.

Hele sommeren igennem var jeg med til at hente køerne hjem fra engen, når de skulle malkes, og bagefter drive dem tilbage til græsmarken. Da jeg var meget lille, havde vi 3 heste, men vi fik traktor, da jeg var fire-fem år gammel. Så blev hestene solgt. Det var også vi børns opgave at slå græsplænen.

Mine søskende

Da jeg var 4 år gammel, fik jeg en lillebror. Jeg synes, at han måtte fryse på hoved, hvorfor han fik min hue på – har jeg fået fortalt. Da Anni kom tre år senere, blev jeg sur på min mor. Hun havde lovet at sy en knap i mine bukser, og så var hun taget på hospitalet. Jeg kan aldrig huske, at der blev talt om, at mor var gravid. Jeg tror aldrig, at jeg har lagt mærke til hendes store mave. Og man talte ikke om det. "Det var storken, der kom med de små børn", og jeg tror nok, vi lagde en sukkerknald i vinduet, for at storken skulle komme forbi.

Leif er 4 år yngre end jeg, og som storebror ville jeg altid bestemme vores leg. Da Leif blev konfirmeret, boede jeg ikke hjemme mere, så vi fik aldrig nogle fælles ungdomsvenner. Der havde Anni og Leif et meget større samvær. Både Leif og Anni lærte at spille klaver. Det var Valdemar Hansen, der kom en gang om ugen. Valdemar var maler og spillemand. Han cyklede rundt på gårdene om dagen for at male, og om eftermiddagen gav han klaverundervisning, også hos eleverne. Så fik han normalt også kosten hver dag, hvor han kom frem. Om aftenen og lørdagen virkede han som spillemand. Således var det ham, der sørgede for musikken til folkedansen.

På besøg hos farfar og farmor

Jeg husker ikke, at jeg har overnattet hos min mormor (og morfar, der døde, da jeg var 7 år gammel). Til gengæld har jeg mange gange overnattet hos min farfar og farmor, som boede i Mårsø. Jeg husker, at de havde hvert sit soveværelse og at jeg boede i farmors værelse på første sal. Allerede da jeg var 8-9 år gammel, cyklede jeg selv ned til dem i Mårsø. Vi hyggede os meget med at spille "Olsen, Olsen" "31" og andre kortspil, når det var indendørsvejr. Om dagen gik jeg over marken til mine fætre, Henning og Arne, hos onkel Harald og faster Esther. De boede på Hyldegård bag farmor og farfars hus. Da jeg blev lidt ældre, tjente jeg en skilling ved at slå græs både hos farfar og farmor, og hos mormor.

Gymnastik, fodbold og folkedans

Jeg har aldrig været den store sportsstjerne, men jeg gik som barn til gymnastik i forsamlingshuset hver vinter og forår. Sæsonen var fra oktober til marts, og så var der sommergymnastik fra april til midten af juni. Sommergymnastikken sluttede hvert andet år med et børne-Høvestævne på idrætspladsen ved Sejerøbugten. Inden gymnastikken startede, var der gerne folkedans i august-september, og der var jeg også med. Men fodbold har jeg aldrig været rigtig med til, - jeg var ofte den sidste, der blev valgt, når man skulle vælge hold.

Til gymnastikopvisning i Høve

På ferie i København

Med baggrund i Hitlers annektering af Østrig og Bøhmen indkaldte den danske stat den såkaldte sikringsstyrke i 1939. Det vil sige, at flere årgange af hjemsendte soldater blev genindkaldt, og disse soldater var der ikke plads til på kasernerne. De blev derfor indkvarteret på gårdene og hos min farfar blev der indkvarteret to soldater. Den ene var Svend Meyling, som far fik et livslangt venskab med. Hans kæreste, Annie, kom på besøg, og gennem årene besøgte familierne hinanden, ligesom de var med til de fleste familiefester. Annie og Svend fik to børn, Jan og Eric, hvor Jan var på min alder.

Hvert år blev tusindvis af københavnske skolebørn sendt på landboferie. Min far og mor arrangerede sammen med Annie og Svend deres egen landboferieordning. Jan kom 14 dage på ferie i Hagedsted, og jeg kom 8 dage på ferie i København.

Feriedagene med Jans besøg gik med leg med mange projekter: Bygge halmhuler på halmloftet, fiske i kanalen, spille fodbold, lave cirkusforestillinger hos min kammerat Steen, hvor deres feriedreng "københavnner-Jørgen" var cirkusdirektøren.

Når jeg kom til København, var alle dagene besat med ture rundt i København. Vi var i Zoologisk Have, vi var i Tivoli og vi var på kanalrundfart. Fra Tivoli husker jeg specielt besøgene i legeland. Her fik man ½ time i et værksted, hvor der kunne leges med ler og tegnes. Når man havde lavet et "smukt" askebæger, kunne det hentes 2-3 dage efter, og så var hjemkomstgaven sikret. Jeg husker også, da alle ungerne fra blokken gik ned på Damhusengen, hvor der blev lavet hytte af de rør, som dengang groede i området

I København var vi ofte med sporvognen, hvor linie 1 havde endestation to gader fra Hanebred, hvor familien boede. Vi var også tit med S-toget, hvor de havde fripas, da Svend arbejdede som karetmager i DSB. Disse københavnske ferier glædede jeg mig altid til, og mit kendskab til København blev rigtig stort

På cykel til Nordsjælland og ferie i Skagen

Jeg var også flere gange på ferie hos farbror Frimann og tante Grethe, som dengang havde en lille købmandsforretning i Harløse uden for Hillerød. En eller to gange cyklede jeg derop. Det var spændende at være med til at ekspedere. Frimann var også chauffør hos et engrosfirma i Frederiksværk, og et par gange var jeg med ham på arbejde, hvor vi kørte varer ud til små købmandsforretninger, ligesom vi hentede varer på flere forskellige fabrikker i københavnsområdet.

Gennem far og mors venner, Thorkild og Thora, havde vi fået kontakt til nogle familier i Skagen. Niels og Anna boede på Markvejen i Skagen, og de havde en søn Jens på min alder. To gange besøgte jeg Skagen, hvor jeg rejste med toget på sommerferiepas. Jeg har været 14-15 år på det tidspunkt, og det jeg husker bedst fra besøget var den dag, hvor Niels kom hjem fra arbejde med 3-4 kilo rejer, som ikke kunne bruges til fremstilling af konserver. Vi var selvfølgelig på Grenen, på havnen og oppe i et fyrtårn. Det ene år var vi til sommerfest i Auktionshallen, hvor vi oplevede, hvordan fiskerne morede sig.

Det andet par i Skagen, som far og mor kendte, var fisker Thomas og Signe. Mange år senere (1984) mistede Thomas og Signe deres svigersøn, Børge Christensen, da hans

fiskerbåd blev trukket ned af en tysk ubåd. Selvom jeg kun havde mødt Børge en enkelt gang, så var det pludselig tæt på.

Et år var jeg også på cykel-telttur sammen med min kammerat Steen til Sydsjælland, Lolland og Falster. Vi boede bl.a. ved Maribo Sø, hvor jeg oplevede til min skræk nogle damer, der morgenbadede i søen - nøgne.

Lommepenge i Høsehuse

Jeg har aldrig fået faste lommepenge, men skulle jeg på udflugt med skolen eller jeg på anden måde havde brug for penge til slik, eller hvad en knægt kunne bruge penge til, så fik jeg det beløb, som far mente var nødvendigt.

Da jeg begyndte at gå i skole i Holbæk efter konfirmationen som 14 årig, skulle jeg til selv tjene mine lommepenge. Jeg fik til opgave at passe høns. Der var omkring 100 hvide italienerer, som blev stillet til rådighed, kornet blev stillet til rådighed og så måtte jeg selv købe kraftfoder m.v. Indtægten for salg af æg var så mine lommepenge, når omkostningerne var trukket fra. Men jeg tjente også lommepenge på andre måder. I en periode var jeg prøvetager for kontrolassistenten, hvor jeg mødte kl. 6 om morgenen på en gård for at tage mælkeprøver fra de enkelte køer. Derefter hjem og et bad, inden turen gik til skolen. Jeg begyndte også i disse år at tjene penge som lokal meddeler fra Hagested til Holbæk Amtstidende. 10 øre pr. linie. Der skulle bruges mange penge til VU-baller, kroballer, skolebatter og hvad vi ellers kunne finde på.

Med i bestyrelsen i Hagested Gymnastikforening

Traditionen i hjemmet var, at vi børn gik til gymnastik både vinter og sommer. Mor havde fået en delingsføreruddannelse (uddannet til at lede gymnastik) på Rødding Højskole, og havde i den forbindelse deltaget i Lingiaden i Stockholm i 1939. Om sommeren spillede vi håndbold, for det stod gymnastikforeningen for. Idrætsforeningen stod for fodbold, hvor mange fra klassen var med. Men jeg spillede kun med et par sæsoner.

Som 16-årig blev jeg valgt ind i gymnastikforeningens bestyrelse. Jeg havde været med til at træne nogle håndboldbørn og været med til at lave løbetræning søndag formiddag i Hagestedgårds skovene. Jeg var også med holdene til håndboldstævner forskellige steder, bl.a. til Orø, hvor vi fik en rundtur på ladet af den lastbil, der i ugens løb samlede svin til slagteriet. Som bestyrelsesmedlem kom jeg til et par år at stå for afviklingen af foreningens håndboldstævner, som jeg gjorde så godt, at jeg et år blev hyret til at afvikle stævnet i Veterslev. Torben Frederiksens håndboldklub

Min tid i Venstres Ungdom i Holbæk

Jeg tror jeg var 15 år, da jeg fik mit første medlemskort til VU. Vores karl Henning Bahn, som jeg delte værelse med, var formand for VUs repræsentantskab i Hagedsted, og da der var repræsentantskabsmøde, blev jeg valgt enstemmigt som næstformand. Det foregik i sognerådsstuen i forsamlingshuset, og vi sad for hver ende af det store bord med valg af dirigent (det blev mig), formandens beretning (det var Henning) og valg. Vi var kun os to, så vi kunne lige så godt have klaret det hjemme på værelset.

Ved et større møde i Holbæk blev jeg opfordret til at være med til at spille amatørteater. Instruktøren hed Tage Gjødsbøl, og forestillingen var "Et søslag til lands". Premierer var ved VUs sommerfest på Hagesholm, hvor tidligere statsminister Erik Eriksen talte om eftermiddagen for omkring 400 gæster, og da vi gik på scenen, var der over 700 publikummer. Min rolle var en gammel fisker, så jeg var sminket til ukendelighed. I løbet af denne sommer spillede vi forestillingen på Orø og ved Bromølle Kro. Med min interesse for ungdomspolitik og senere journalistik blev der for lidt tid til skolen, og det gik især udover sprogfagene, som jeg havde store problemer med allerede dengang.

Skolegang i Holbæk

Afgangseksamen fra Hagedsted skole var fra 5. klasse, efter 7 års skolegang. Enkelte forlod skolen efter 4. klasse for at gå på den private Real- og mellemskole i Holbæk eller måske på Stenhus Kostskole, hvor man kunne få studentereksamen. Men de fleste sluttede efter 7 års skolegang, og kom derefter i håndværkslære eller kom ud at tjene på gårdene.

I løbet af 1957 var der indgået en aftale om at oprette en præliminærklasse mellem Holbæk kommune og omegnskommunerne. Vi var fire fra min klasse, der kom med fra Hagedsted. Det betød, at vi skulle undervises i engelsk det sidste halve år, vi gik på Hagedsted skole. Inden vi var færdige med de tre års skolegang på Slotsmarksskolen i Holbæk, var præliminæreksamen blevet afskaffet, og vi kunne forlade skolen med en realeksamen. Der var ikke mange lærere, der ville undervise sådan et sæt "bondebørn", men vi var så dygtige, og så artige, at da en ny klasse skulle starte året efter, så stod lærerne i kø. Om sommeren cyklede vi de 8 kilometer til Holbæk og om vinteren tog vi rutebilen.

Vores første klasselærer var Poul Bo, som underviste i tysk. Senere blev det vores matematiklærer Aage Skræpgaard og dansklæreren Kaj Korup, der var vores klasselærer. I fysik havde vi Arne Hyldegaard, som var en fætter til mine fætre på Hyldegård i Mårsø. Det var nye krav, der blev stillet til vores skolearbejde. Jeg havde det fint med matematik og naturfagene, mens jeg ikke var nogen ørn til de sproglige fag.

1: Benni Andersen, Udby, 2: Birthe Larsen, Vippered, 3: Ingelise Olsen, Oro, 4: Karen Marie Toubro Hansen, Udby, 5: Ingelise Henriksen 6: Marie Jensen, Vippered, 7: Ingrid Bahn, Tuse, 8: Kirsten Iversen, 9: Grethe Petersen, Gislinge, 10: Birthe Lauridsen, Hørbj, 11: Klasselærer Kaj Korup, 12: Henning Petersen, Gislinge, 13: Povl-Martin Kolpen, Oro, Grethe Enevoldsen, Udby, 14: Dan Christensen, Udby, 15: Bent Jeppesen, Hagedsted, 16: Jørgen Larsen, Gislinge, 17: Steen Mortensen, Hagedsted, 18: Eilif Andersen, Gislinge, 19: Jørgen Holby, Holbæk, 20: Erik Sørensen, Oro, 21: Villy Larsen, Hagedsted

En spirende journalist

I marts 1959 var der en notits i Holbæk Amtstidende om en fodboldkamp i Hagedsted. Med 10 øre pr. line var det ikke den store fortjeneste, men det var starten på min journalistiske karriere. Meget hurtigt havde jeg fast plads på redaktionen i Holbæk søndag eftermiddag for at ringe fodboldresultater hjem fra alle omegnens serie 2,3,4 og 5 klubber. Det blev nogle lange manuskripter á 10 øre pr linie, som blev forkortet af redaktionssekretæren. Jeg brugte mange timer på redaktionen, var dernede efter skoletid næsten hver dag, og resultatet: Jeg brugte for lidt energi på engelske og tyske gloser.

Men min store interesse for skriveriet førte til en elevplads som journalist efter realeksamen. Der blev skrevet kontrakt, og jeg startede i juli 1961.

Men efter en periode på 3 måneder kunne jeg se, at det ikke var den vej, jeg skulle gå. Min unge alder og min ordblindhed gjorde, at jeg var stresset på jobbet, - jeg følte, at jeg ikke slog til og at jeg ikke kunne gøre det godt nok. Men mange af de ting, jeg lærte gennem de tre måneder, har jeg haft brug for i mit senere liv, når jeg skulle udarbejde pressemeddelelser for teaterforeningen og for de foreninger, jeg har været aktiv i.

I lære som rosinpiller i Gevninge Brugs

Den 1. november 1961 startede jeg så som handelslærling i Gevninge Brugs. Uddeleren hed Kaj Grønbech, og i forretningen var endvidere fru Grønbech, 1. manden, Erling, og to andre lærlinge, Elly og Henrik. Vi havde værelser i Brugsen, men spiste hos fru Christiansen nede i Gevninge By. Elly boede hjemme hos sine forældre på Abbetved vejen.

Uddannelsen som kommis var ikke den store oplevelse. Det meste af tiden gik med oprydning, opfyldning og rengøring. Når der blev solgt kul og koks, var det mig, der var ude og måle op. Gevninge Brugs var en moderne selvbetjeningsforretning, men man solgte også mange af de grovvarer, som hørte til en landbrugsforening. Der var salg af benzin på den anden side af gaden, i bagbutikken havde vi en petroleumspumpe, vi havde udleje af porcelæn og vi havde salg af cement og kunstgødning.

En del af uddannelsen var handelsskolen, som fandt sted i vinterhalvåret på Handelsskolen i Roskilde. Her lærte jeg bl.a. bogføring og varekundskab. Jeg husker, at min månedsløn var 475 kr. og ud af dette beløb skulle jeg betale for maden. Der gik ikke lang tid, før jeg havde gang i noget i min fritid, hvor jeg næsten tjente det samme, som jeg tjente på min læreplads. I det gamle mejeri i Gevninge, der lå ved siden af brugsforeningen, var der indrettet en sodavandsfabrik, og her kom vi lærlinge meget, bl.a. fordi der var jævnaldere unge, og i det store køkken kunne der blive spillet kort til lang over midnat. Og var der travlhed, så kunne vi også lave sodavand hele aftenen.

Jeg fik også en kontakt til Henry Christensen, folketingsmedlem for Venstre og redaktør på Roskilde Dagblad. Med redaktør Justesen (Juster) som den daglige leder af redaktionen oplevede jeg den redaktion, som Lise Nørgaard har beskrevet i "Jeg en pige". Jeg blev lokalreferant for Herslev-Gevninge, og skulle bl.a. referere sognerådsmøderne. Det var en ny oplevelse for – sognerådet. At have mig på sidelinjen. Sognerådsmøderne blev holdt i spisesalen på plejehjemmet i Herslev, og efter kommunevalget blev Povl Brøndsted ny

sognerådsformand. Jeg havde tidligere mødt Povl Brøndsted på kurser i VU. Ved konstitueringen blev jeg valgt som VU's repræsentant i Ungdomsnævnet, som bl.a. havde ansvaret for aftenskoleundervisningen.

I den periode fik jeg oprettet en eftermiddags-foredragsrække på Borrevejlevig Vandrehjem for kommunens pensionister. Jeg havde lavet en aftale med Skibby-Busserne, som dengang kørte rutekørsel mellem Hornsherred og Roskilde, om at samle deltagerne op på en rute gennem kommunen. Indholdet husker jeg ikke, men den dag, hvor buskørslen svigtede, husker jeg. Hurtig fik jeg fri til at køre ruten på min scooter, og orientere om, at bussen var forsinket, og med en times forsinkelse kom foredraget i gang. Jeg tror, at Grønbech var lidt stolt af mig, og da Povl Brøndsted også var formand for Gevninge Brugsforening, så fik jeg ingen problemer

En anden aktivitet, jeg også fik sat i gang var en VU ungdomsklub i forsamlingshuset, hvor vi en aften om ugen mødes til bordtennis, kortspil og anden hygge. Desværre var interessen ikke stor nok, så efter en sæson blev klubben nedlagt og flyttet til Trelleborg-skolen mellem Gevninge og Herslev, hvor det blev starten på den kommunale ungdomsskole.

Jeg har allerede fortalt om mit "journalistiske" arbejde på Roskilde Dagblad. Jeg brugte også meget tid som hjælper på Borrevejlevig Vandrehjem. Det startede med at jeg stod i kiosken, når der var Borrevejlestævne. Det var Roskilde Amts Gymnastikforeninger, der ejede Borrevejlevig, og hver sommer var der idrætsstævne med gymnastikopvisninger og håndboldkampe i lighed med Høvestævnet. Men snart blev det til arbejde mange aftener med at passe kiosk og mange andre gøremål. Det var ikke de store penge jeg tjente, men sommeren igennem fik jeg mange hyggestunder med de mange børn og unge mennesker, der kom på kurser af mange forskellige slags. Håndboldklubben MK31 havde hvert år ungdomskursus på Borrevejlevig, hvor Knud Lundberg var en af de faste ledere. Hellerup Seminarium havde hvert år introduktionskursus, realskolen i Nuuk havde hvert år en uges lejrskole foruden alle de andre, der kom i løbet af sommeren. Mit kendskab til stedet var også medvirkende til, at Leif fik sommerferiejob et par år.

Endelig vil jeg berette om min tjenergerning i Gevninge Forsamlingshus. Jeg blev hurtig fast tjener, når der var forsamlingshusbal, og det gav nogle hyggelige aftener samtidig med, at man kunne gå hjem efter en pinsefest med penge på lommen.

Men det var ikke arbejde alt sammen. Venstre Ungdom i Roskilde- Køge og Lejre-kredsen var efter sigende den største balforening på Sjælland, og det betød, at når der var nytårsfest på hotel Roar i Roskilde, så var der dans i tre sale. Jeg blev hurtigt aktiv i Venstre Ungdom, hvor jeg deltog i studiekredse og møder, både i Roskilde og lokalt i venstrevælgerforeningen. I en periode blev jeg også medlem af Lindenberg Roklub, som havde klubhus på Borrevejlevigs idrætsanlæg. Desværre måtte jeg opgive rosporten på grund af smerter i mine håndled.

I foråret 1964 fik jeg min handelsmedhjælpereksamen med årets bedste gennemsnit fra Handelsskolen i Roskilde. Et gennemsnit på 14,56 udløste et legat fra en tidligere

købmand i Roskilde på 100 kr. Det kostede en omgang på et af Roskildes værtshuse, hvor legatet blev godt og vel brugt. At jeg fik ug- i produktionslære med Mette Kofoed Bjørnsen som censor forstår jeg ikke. Jeg skulle fortælle noget om tobak, og brugte mest tid til at fortælle om, hvor usundt det var at ryge, hvilket passede med hendes forhold til tobak. Samtidig sad vores lærer og bakkede på en pibe. Jeg kunne fortælle om, hvor vores tobak kom fra, men ikke beskrive forskellen på amerikansk og tyrkisks tobak. Jeg tror jeg fik den fine karakter, fordi jeg var så god til at snakke udenom emnet, for mit kendskab var lig nul.

Den 1. november 1964 var jeg udlært som kommis efter en god gammeldags mesterlære, og det blev markeret med en middag i Brugsen, hvor min far og mor var inviteret. Som udlært kunne jeg fortsætte en måned, til jeg skulle aftjene min værnepligt.

Min soldatertid

Den 2. december 1964 mødte jeg på Høvelte Kasserne nord for Birkerød. Vi fik udleveret tøj fra yderst til inderst, og fremover måtte vi kun gå i uniform, også når vi havde orlov. De første 14 dage skulle vi blive på kasernen om natten, og være i seng kl. 22.15. Jeg var indkaldt til Telegraftropperne, og jeg blev udtaget til en SKT-uddannelse, som står for signal kontor tjeneste. Vi lærte at arbejde med fjernskrivere og behandle signaler, det militære udtryk for breve, telegrammer og andre meddelelser. Men vi skulle også lære at skyde, at grave skyttegrave, at marchere med fuld udrustning og vi skulle have FUT - fysisk uddannelse og træning.

Rekruttiden var på 4 måneder, og som jeg husker det, havde vi alle fået orlov mellem jul og nytår. Ofte var der arrangeret marchture med fuld oppakning fredag aften, men jeg trak frinumner på flere af disse ture. Når man deltog aktivt i foreningsarbejde, så fik man nemt den frihed, der skulle til for at deltage i et VU-weekend kursus forskellige steder i Danmark. Jeg husker en fredag aften, hvor jeg var på kursus et sted i Jylland, hvor jeg godtede mig på udrejsen. Der var marchtur i Høvelte i snestorm, og jeg sad i en varm togkupé. Jeg var også kommet med i festkomiteen for rekrutfesten, og det krævede flere møder i tjenestetiden i København, hvor festen skulle holdes i Roklubben Kvik's lokaler på Østerbro.

Men mine mange fritidsinteresser var nok også medvirkende til, at jeg blev udtaget til sergentskolen. Det betød, at jeg fik 10 måneders længere værnepligt, 14 måneder blev til 2 år. Men jeg/vi fik et godt tilbud: Hvis vi tegnede kontrakt på tre år i alt, så ville vi få fuld løn efter 12 måneder, og få retten til 3 måneders civiluddannelse. Da månedslønnen i forsvaret var højere end en månedsløn som kommis i en brugsforening, valgte jeg forsvaret.

Sergentskolen lå på Høveltegård på den anden side af Kongevejen. Vores indkvartering skete på nye tre-mands stuer, og nu måtte vi godt forlade kasernen i civilt tøj.

Uddannelsesmæssigt var det 4 spændende måneder. Vi fik mange "redskaber" til at motivere og oplære de soldater, som vi senere skulle være delingsfører for, og da både indkvarteringsstuerne og undervisningslokalerne var nye, så var det ligefrem rart at være der. Vi havde mange signaløvelser på 3-4 dage, og speciel en øvelse glemmer jeg ikke. Vi vidste, at vi den følgende søndag skulle på skydeøvelse i Melbylejren, hvorfor alle skulle være på skolen natten før. Det var en god anledning til, at mange af sergenteleverne fra Jyske Telegrafregiment inviterede deres kæreste og koner på en tur i Tivoli lørdag aften.

Lørdag formiddag kom vi hjem fra en 4 dages signal-øvelse, og skulle have udgangsparade kl. 12. 20 minutter i 12 blev der blæst alarm, og alle måtte stille, som de så ud, nogle i udgangsuniform og andre i kampuniform. Det blev oplyst, at en ny øvelse var sat i gang ... køkkenet var blevet evakueret, og at vi skulle gøre klar til forsvar af Høveltegård, iført ABC beskyttelsesdragt.

Der skulle graves skyttehuller hele vejen rundt. Det gik vi så i gang med, samtidig med, at alle jydernes piger blev efterlyst på Hovedbanegården for at få et vide, at de måtte gå alene i Tivoli. Det var surt at grave en lørdag eftermiddag i 28 graders varme, mens alle var på vej til stranden. I løbet af eftermiddagen fik vi alle pakket de ting, vi skulle have med til Melby-lejren, og sidst på eftermiddagen kom der befaling om, at vores enhed skulle flytte til skovene syd for Hillerød. Gang på gang blev vi flyttet, vi havde ikke fået nogen form for mad bortset fra dem, der jævnlig besøgte Blovstrød Kro. De fik lidt mad på kredit. For vi havde heller ikke fået vores løn udbetalt

Vandreturen sluttede ved tre-tiden om natten i Nejede Vesterskov, hvor det duftede af flæskesteg, og hvor natmaden bestod af nødrationer med kiks...

Den følgende morgen fortsatte turen for dem, der kunne. Mine vabler var så store, at jeg sammen med 10-15 andre blev hentet på en lastbil, og kørt til Melbylejren. Da vi søndag aften gik på danserestaurant (50 meter fra hovedvagten i Melby), var mottoet: Op på vablerne.

Den 1. august var jeg tilbage på Telegrafkasernen som sergent, og efter at have været med til at uddanne et nyt kuld rekrutter, kom jeg til det nyoprettede telegrafkompagni ved 1. sjællandske Brigade i Roskilde.

Brejdablik i Holte

En del af kontrakten med forsvaret var en uddannelsesret, og den brugte jeg til et 9 ugers socialpolitisk kursus på Brejdablik, Venstres Ungdoms kursusejendom i Holte.

Jeg kontaktede civiluddannelsens viceforstander for at tilmelde mig kurset på Brejdablik, Efter forhandlinger med forstanderen for Civilundervisningen blev jeg bevilget kurset, som fandt sted de første 9 uger af 1963. Forstanderen for Forsvarets Civilundervisning i Nordsjælland hed Werner Svendsen og viceforstanderen hed Marinus Kyndesen. De herrer kom senere til at krydse min vej.

Kurset startede 3. januar 1966, hvor vi var en snes VU'er fra hele landet, der mødtes til 9 ugers politisk skoling.

VU erhvervede i 1939 en ejendom i Vejen mellem Kolding og Esbjerg, hvor man første gang lavede socialpolitiske kurser for unge VU'er. På et af de første kurser deltog min far, og det blev det sidste kursus, jeg deltog på. Skolen blev omdannet til højskole.

Forstander på Breidablik var Evan Jensen, VUs tidligere landsformand og senere formand for kommunernes landsforening. Blandt lærerne havde vi redaktør Per Møller, tidligere forstander for Breidablik og udenrigspolitisk medarbejder på fjernsynet, Henning Christoffersen, Kjeld Olesen, senere socialdemokratisk udenrigsminister, Lars Pedersen fra Taleteknisk Institut, og udover de faste lærere havde vi mange gæsteforedrag. Og så må jeg ikke glemme Marie. Hun var økonoma, men også den, der fik skolens økonomi til at balancere, så kommercielle kurser året igennem mere eller mindre betalte for VU's eget kursus, som blev gennemført uden nogen form for offentligt tilskud

Min soldatertid i Roskilde

I 1966 blev der oprettet et telegrafkompagni i Roskilde, som skulle betjene 1. Sjællandske Brigade. Da jeg mødte på Roskilde Kaserne efter 9 dejlige uger i Holte, blev jeg kørt direkte ud i en svinestald et sted på Sjælland, for kompagniet var på øvelse. Det blev til mange øvelser de næste år, for vi skulle betjene øvelsesmæssigt alle tre brigader på deres øvelser, foruden vi skulle deltage i Telegrafregimentes signaløvelser. Jeg blev næstkommanderende i SKT-delingen, og vi rådede over to kontorvogne, tre jeeps og to skønne Nimbusser. I den ene kontorvogn var der installeret fjernskrivere med radiokæde-forbindelse til Østre Landsdelskommando, som signalmæssigt blev betjent af Telegrafregimentes 1. bataljon. I telegrafkompagniet havde vi en radiodeling, som havde kontakt til enhederne under brigaden. I SKT-delingen havde vi desuden 4 ordonnanser, som kunne bruges, når radiokontakten ikke fungerede.

Det betød, at vi var på øvelse næsten 2 uger hver måned, en uge gik med vagter, og resten af tiden var der kasernetjeneste og afspadsring. På kasernen havde jeg ½ værelse, og inden længe lejede jeg mig ind i et kælderværelse i Gevninge hos værten i forsamlingshuset. Han kørte Taxi i København, og det førte til, at jeg tog erhvervskort og begyndte at køre hyrevogn i København på mine mange afspadseringsdage og i weekenderne.

I løbet af sommeren forlod løjtnant Zell delingen, og jeg blev delingsfører. I kompagniet stod jeg for orienteringsløb, og vi havde mange løb i de midtsjællandske skove, ligesom jeg som en del af uddannelsen af ordonnanserne lavede motororienteringsøvelser. På en af disse øvelser skulle de køre gennem et område, hvor der var udlagt gas. Denne del af øvelsen skete mellem Hagedsted Lammefjord og Audebo, på markvejen langs landvandskanalen. Deltagerne skulle anlægge gasbeskyttelsesudstyr med gasmaske og regnslag. Men desværre gik den sergentkollega, der var sat på kontrolposten, på kro i stedet, og den del af øvelsen var ødelagt. Orienteringssporten interesserede mig meget, og jeg vandt et år regimentets orienteringsmesterskab.

Jeg har senere fået at vide, at jeg blev betragtet som den største civilist i uniform, og det var jeg nok også. Jeg havde et godt forhold både til de værnepligtige og til mine foresatte. På øvelserne sørgede jeg for lidt forkælelse til mine kollegaer. "Jeppes madkasse" var elsket af mange, når jeg i en lade eller stald kunne diske op med stegte fiskefileter, varm leverpostej og andre lækre sager. Med på øvelserne havde jeg en kasseret ammunitionskasse, bl.a. indeholdende en pande, en gryde og en gasbrænder. Maden var ofte konserver, eller nyindkøbte færdigretter, for køleskab havde vi ikke med i felten.

Det år var der efterårsmanøvre på Lolland, og vi blev meget fint modtaget på de gårde, hvor vi skulle indkvarteres. Et sted vest for Nakskov havde de ikke set soldater siden de var der i tysk uniform, så vi var ekstra meget velkommen. På denne øvelse havde vi tilknyttet ordonnanser fra hjemmeværnet, og på en af deres ture fik en af mine menige lov til at køre med. De blev antastet af en officer fra Livgarden. Det var mørkt, og min menig spurgte til officerens kodeord. Det kunne han ikke, og så fik han en overhaling af min menig, som havde et meget afslappet forhold til systemet. Det var også ham, der meddelte, at han ikke kunne køre for bataljonschefen; han måtte ikke køre for berusede folk!!!

I Roskilde mødte jeg Bjarne V. Jørgensen. Han var oversergent i Telegrafkompagniet og delingsfører for telefondelingen. Vi mødtes tit omkring spilleautomaterne i sergentmessen, og på et tidspunkt blev jeg inviteret hjem til ham og hans hustru. De boede i en lejlighed i Gartnervang i Roskilde, og det blev til mange besøg.

Teenager Love og weekendkursus på Brejdablik

Jeg var også meget aktiv i Venstres Ungdom, hvor jeg gennem mange år havde været med i bestyrelsen og hvor jeg var blevet formand for oplysningsudvalget. Jeg var med, da vi i 1963 fyldte Roskilde-Hallen til den danske musical "Teenager Love" med Birgitte Reimer som Maggie, Preben Neergaard som Billy og Buster Larsen som Tommy. Forestillingen blev sendt på turne med Herman Gellin-turneen, og det var både for Herman Gellin og Venstres Ungdom en meget stor satsning. Jeg mener at huske, at prisen var 35.000 kr. og det var rigtig mange penge dengang. Men vi fik rabat, hvis man på egen regning måtte gennemføre en offentlig forestilling kl. 18, og så spille for os kl. 21. Vi fik 10.000 kr. i rabat, og vi måtte ikke reklamere med priserne, men gerne med, at der var bal bagefter. Men han havde ikke taget sine skuespillere i ed, som havde arrangementer i København senere på natten. Så det blev én forestilling, og vi tjente mange penge. Vi var efter sigende den eneste forening i landet, der havde tegnet kontrakt på forestillingen. De øvrige blev alle gennemført på hans egen regning og risiko.

Vi havde mange fester og klub-arrangementer i VU i Roskilde, Køge og Lejrekredsene. Året startede med Nytårsfest på Hotel Roar, hvor der var politiske taler, underholdning og bal til Ivan Leths 14 mands orkester. Desuden orkester i den lille sal, og båndmusik i kældersalen. Høstfesten gik efter samme opskrift, og så havde foreningen teaterbesøg 2 gange om året med bal bagefter. Vi var Sjællands største balforening, men der blev også brugt mange kræfter på politisk arbejde. Studiekredse og virksomhedsbesøg. Vi gennemførte også kurser, som hed "Politisk Kørekort". Jeg ved ikke hvor mange sådanne kurser, jeg har været instruktør på, men det var en smart måde at lære nye medlemmer om politik og demokrati.

Et emne, der var meget aktuelt i disse år, var atomkraft. Der blev gået atommarch fra Holbæk til Tune, og i fjernsynets ungdomsudsendelse var der en diskussion mellem en modstander og en tilhænger af atomkraft. Jeg var tilhænger, og det var meget spændende at medvirke i fjernsynet, selvom det kun var i 10 minutter.

Jeg møder Isser

VU i Roskilde havde også hvert år et weekendkursus på Brejdblik sammen med Venstres Ungdom i Nordsjælland. Således havde vi også planlagt et weekendkursus sidst i september 1966. Vi mødtes lørdag til frokost, og havde møder hele eftermiddagen. Formanden for VU i Nordsjælland, Jørgen Jørgensen, havde fået afbud fra taleren søndag formiddag, fordi Jens Otto Krag havde udskrevet folketingsvalg til den 22. november. Han var også selv blevet indkaldt til møde. Så uden at spørge os fra Roskilde havde han aflyst søndagens program. Jeg havde kæmpet for at få nogle nye aktive medlemmer med, så det var efter min mening en dårlig ide. Jeg fik lavet en aftale med direktøren for Andelsbanken i Roskilde, Poul Tage Madsen, om at komme med en økonomisk oversigt i forhold til dagens politik, og bortset fra enkelte fra Nordsjælland blev weekendens program gennemført.

Efter aftenens foredrag blev der sat musik på, så der kunne danses, og det blev en rigtig hyggelig aften. På et tidspunkt sad jeg mellem Conny og Jane fra Helsingør, og så kom Ingelise fra Helsingør og sagde, at vi skulle danse. Det gjorde vi så, og da vi skulle hjem efter frokosten næste dag, fulgtes vi ad i 2 biler efter hinanden. Til Helsingør. "Du kan godt komme med op, for der er ingen hjemme." Det gjorde jeg så. Lidt efter, da jeg sad på toilettet, kom familien hjem. Hvordan slipper man godt fra at forlade et toilet på anden sal uden at blive opdaget. Det blev ikke sidste gang, jeg var på toilettet på Blichersvej 107, 2. sal til højre.

Da jeg kort tid efter fortalte Bjarne og Nynner om mit nye bekendtskab i Helsingør, kunne Nynner fortælle, at det da var hendes kusine. Jo verden er lille.

Vi mødtes næsten hver weekend, enten i Helsingør eller kort tid efter i Hagested. I Helsingør var Issers far ved at bygge et kolonihavehus på Pindemosen, og i den udstrækning mine tommelfingre kunne, hjalp jeg til. Den 19 juni 1967 blev Prinsesse Margrethe og Prins Henrik gift. I den weekend var der VU landsstævne i Rønne på Bornholm. Det blev en af vores første ture sammen. Vi sejlede med ekstra færge fra København fredag aften, var til landsstævne hele lørdag og ved landsstævnefesten var Rønnehallens lagre af øl tømt ved 10-tiden om aftenen. Der kom flere forsyninger til, for vi skulle jo alle blot over på færgen, som virkede som hotelskib.

Ofte hentede jeg Isser i Stjernegade fredag aften, når Sparekassen lukkede. Sådan en fredag, den 21. juli 1967, havde vi valgt det meget romantiske at sætte ringene på vores fingre på forsædet i min bil. Hjem til Blicherparken, hvor vores fingre viftede ud til alle sider. Og pludselig opdagede Issers mor, at jeg havde ring på, hvorefter hun udbrød: "Bent, er du blevet forlovet. Hvem er det med."

På et tidspunkt var min far og mor så nysgerrige efter at møde Lisbeth og Knud, at de kom på uanmeldt besøg. Så en dag, hvor de havde besøgt fars ven Kjeld Jensen fra Rørvig, som var indlagt på Hornbæk Kystsankatorium til genoptræning efter en lammelse, kom de på uanmeldt besøg i Blicherparken. De skulle jo se forældrene til den søde pige, som deres store dreng havde brændt sig varm på.

Oversergentskole i Sønderborg

I efteråret 1967 blev jeg optaget på oversergentskolen i Sønderborg. Det var en 4 måneders uddannelse, hvor der blev lagt meget vægt på pædagogik og metodik. Men vi fik også undervisning i militære fag, og var bl.a. på overlevelsesevelse i Søgårdlejren, hvor vi sov i bivuak i 20° frost. Næsten hver weekend var jeg hjemme, så der blev kørt mange kilometer i den lille Moris Machot, som jeg havde købt som afløsning for min scooter. Den 1. februar 1968 var jeg tilbage i Roskilde i Telegrafkompagniet, i SKT delingen, men med en ung løjtnant som delingsfører.

En søndag i marts fandt vi en annonce fra Civilforsvaret, som søgte befalingsmænd til en 5 års uddannelse til chefbefalingsmænd i Civilforsvaret. De to første år var et studenterkursus. Jeg søgte optagelse som over 400 andre befalingsmænd i både forsvaret og civilforsvaret gjorde. Vi var til samtaler, til psykologiske prøver og meget andet, og jeg endte med at være blandt de 11, som blev optaget. Nu skulle jeg så prøve at komme ud af en 2 års tjenestepagt, jeg havde med telegraftropperne. Først en uge før, jeg skulle starte på Bernstoff Slot, blev jeg bevilget afsked fra hæren.

I den periode jeg gjorde tjeneste ved kasernen i Roskilde, boede jeg først i et kælderværelse i Gevninge, derefter fik jeg et loftværelse på Rønnevej i Roskilde, og da jeg kom hjem fra Sønderborg, lejede jeg mig ind på en gård i Marbjerg ved Fløng.

Vores første ferie sammen

I 1967 var vi på vores første ferie sammen. Det var en uge i Jylland, hvor vi besøgte Issers moster Ellen i Randers med besøg hos Issers farfar og farmor Arne og Ingrid i Sjællandsgade, ligesom vi besøgte Issers mormor Karen Gustave på plejehjemmet i Dronningborg. Senere besøgte vi Issers farbror Per og hans kone Sonja i Frederikshavn og vi besøgte Issers faster Tove og hendes mand i Ansager. I 1968 holdt vi ferie sammen med svigermor og svigerfar på en 14 dages tur til Norge.

Det blev til bryllup i Helsingør

I 1968 skulle man være gift for at få en lejlighed. Vi søgte om at få en toværelses lejlighed på Snerlevej, som var privat ejet, og advokat Asger Bernings kontor stod for udlejningen. Nu var det sådan, at både Asger Berning og Issers far begge sad i bestyrelsen for Venstre i Helsingør by. Vi fik lejligheden fra 15. november, og den 23. november skulle brylluppet stå. For at blive gift skulle vi også have en forældretilladelse, fordi Isser ikke var 21 år. Den gav svigerfar gerne, dog gjorde han opmærksom på, at der ikke var returret.

Mens vi gjorde lejligheden klar, boede jeg på adressen og passede mine studier på Bernstorff, ligesom Isser passede sit arbejde i Sparekassen. Vi købte nye møbler: spisebord i teak og senge i teak. Jeg havde en bogreol med fra mit værelse, også i teak, og Isser havde et chatol fra sit værelse.

Så kom den store dag. Jeg fik faster Else og onkel Christian fra Gislinge til frokost sammen med far og mor - de havde selv maden med, og en time før brylluppet blev jeg sendt afsted til Domkirken sammen med far. De andre skulle rydde op, så det var en ren lejlighed, jeg skulle føre min brud til!!!!

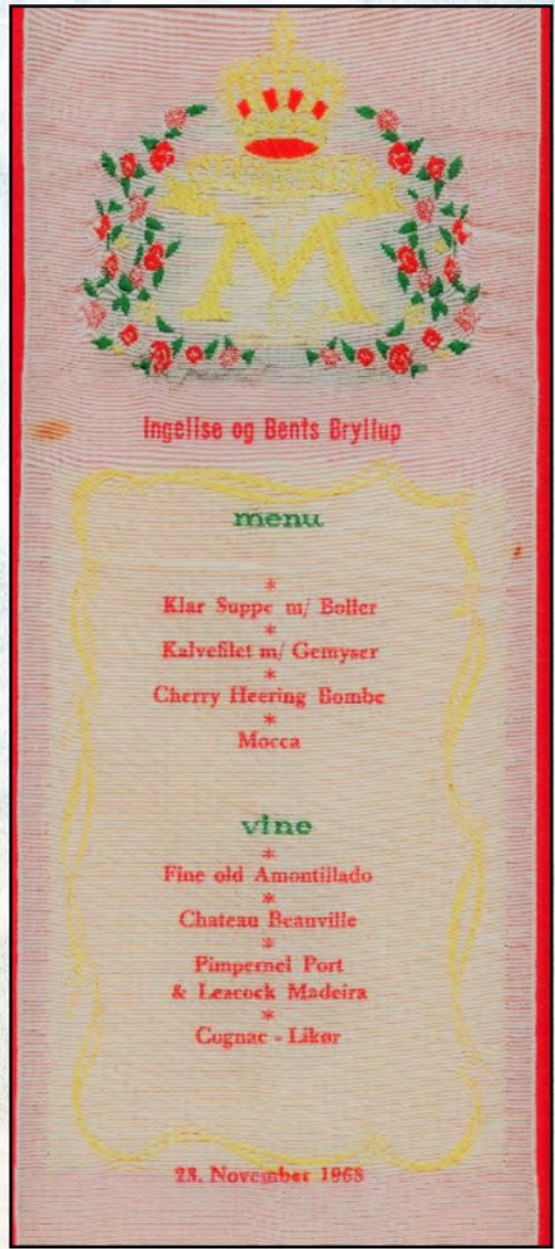
Jeg var ikke meget for den arbejdsfordeling, men jeg havde jo en aftale i kirken... Det var domprovst Nepper Christensen, der skulle forestå vielsen, den samme præst, som havde døbt Isser i Randers og konfirmeret hende i Helsingør. Vi sagde ja til hinanden. Festen blev holdt på hotel Marienlyst, og omkring bordet var den nærmeste familie

Dengang fik brudeparret ikke lov til at feste igennem og da vi nærmede os midnat, skulle vi forlade selskabet. Jeg havde i forvejen bestilt en taxi til at holde klar fra midnat. Musikken spillede op til familiedans, og i tredje tur stod vi i armkrog, og med front væk fra midten. Vi havde front mod døren, og 1 - 2 - 3 var vi på vej ud af hotellet til den ventende taxi. Vi blev fri for ris alle vegne, troede vi, men chaufføren mente, at vi skulle have ris over os, selvom han ikke ville have ris ind i sin bil. Da han lidt senere skulle til at køre, var bilen punkteret, og så fik han alligevel ris ind i sin bil. Reservehjulet var også fladt, så der måtte en ny taxi frem.

Da vi trådte ind i lejligheden, var den fyldt med toiletpapir overalt, sengene var skilt ad, og der lå sutter alle steder, ja selv i min uniformskasket var der gemt en sut, som først kom frem flere dage senere, da jeg skulle tage kasketten ned fra hattehylden i Strandvejsbussen på vej hjem fra Bernstorff. Der gik næsten 6 år inden vi fik aktiveret sutterne!!

Den familie, jeg nu blev en del af, bestod af svigerfar, Knud Erik Madsen, lokomotivfører, født i Randers i 1922, af svigermor Lisbeth Skjoldlev Madsen, til dels hjemmegående med små job, født i Dronningborg i 1925 med efternavnet Kristensen, samt Issers lillebror Erik Skjoldlev Madsen, skoleelev født i 1952, også kaldet This.

Vores første familiefest var Issers 21 års fødselsdag, hvor far og mor, Leif og Anni, samt Issers far og mor, og bror Erik var til fødselsdagsmiddag. Jeg kan ikke huske, hvor vi fejrede vores første jul, men vores første nytårsaften blev holdt sammen med Eva, Grethe og Lis Østerkjærhus fra Sparekassen i vores lejlighed på Snerlevej

Studenterkursus med løn

Den 1. august 1968 begyndte jeg på en uddannelse som chefbefalingsmand i Civilforsvaret. De to første år var et studenterkursus, hvorefter selve den CF faglige uddannelse skulle strække sig over tre år.

Forsvaret havde netop nedlagt Forsvarets Gymnasium på Frederiksberg Slot, så mange af de lærere vi fik havde tidligere undervist på Frederiksberg. Vi skulle have en fysisk matematisk studentereksamen, udvidet med tysk. Desuden var der idræt to timer om ugen. I løbet af de 2 år begyndte vi at komme sammen privat med vore piger, og for flere af os holder dette venskab stadigvæk, også selvom jeg forlod Civilforsvaret med udgangen af 1971. Men jeg fik en studentereksamen med et gennemsnit på 6,9, og det var især sprogfagene, der trak mig ned. Selvom jeg gik til ekstra undervisning i Tysk og Fransk, blev det til et 6 tal i tysk, 5 i engelsk og 6 i fransk ved eksamen efter et 03 i årskaraktter. Men jeg scorede ingen høje karakterer, 8 i Geografi, mundtlig matematik og i oldtidskundskab, ellers 7. Men eksamen var i hus, og det var det vigtigste.

På studenterholdet var H A J Larsen, O H Sørensen, Torben Frederiksen, Svend Behrens. Knud Steffensen, Jørn Devantier, Orla og mig selv. Eksamen blev fejret på NIMB i Tivoli sammen med vores piger.

Det næste års tid skulle vi på CF-faglig kursus, som omfattede brandtjeneste, redningstjeneste og andre CF faglige uddannelser, ligesom vi kom på ABC kurser (læren om Atom, Biologisk & Chemisk krigsførelse).

En del af uddannelsen var også at følge et §31 kursus på 5 uger i Padborglejren, og det gav os et godt indblik i Civilforsvarets arbejde. I de 5 uger fandt vi privat indkvartering efter jeg havde indsat en annonce i Bov sogn Blad. Så rakte vores time-dagpenge længere.

Vi skulle nu i gang med en treårig CF-faglig uddannelse. Efter sommerferien begyndte vi på ældste klasse med mange teoretiske fag, sprogundervisningen blev udvidet, og der var meget hjemmearbejde.

Skoleleder i LOF (Liberalt Oplysnings Forbund)

Jeg tror, at det var i foråret 1969 jeg blev inviteret til et møde i LOF Tikøb, hvor man skulle drøfte oprettelse af en LOF-afdeling i Helsingør købstad. LOF havde på det tidspunkt en afdeling i Hornbæk med Ruth Jensen som skoleleder, en afdeling i Tikøb med Aase Kyndesen som skoleleder og en afdeling i Espergærde med Mogens Hansen som skoleleder. Jeg blev inviteret med, fordi jeg havde været med til at oprette en LOF-afdeling i Roskilde året før, jeg flyttede til Helsingør. Situationen i Helsingør var, at Helsingør Kommunale Aftenskole sad på hele området, og det var samtidig en af de største og en af de ældste aftenskoler i landet.

Formanden hed Werner Svendsen, og med i bestyrelsen var Marinus Kyndesen, to mennesker, som tidligere har krydset min vej. Werner var forstander for forsvarets Civilundervisning i Nordsjælland, og Marinus var viceforstander. Det var dem, der fik fixet min civilundannelsesret til et 7 ugers ophold på Brejdablik i vinteren 1966.

Efter en times snak spurgte Werner mig om, hvordan jeg selv havde tænkt mig at organisere det, for det var jo mig, der skulle være skoleleder. På dette tidspunkt gik jeg på studenterkursus, men jeg tror, jeg bare sprang til og gik i gang med at starte den LOF-afdeling, som nu er Helsingørs største aftenskole.

I den første sæson havde vi engelsk med Annelise Onuoha, vi havde tysk med Inge Rasmussen (som jeg fik ekstra undervisning af, da jeg skulle til studentereksamen i tysk og fransk), vi havde radioteknik med klassekammeraten Svend Behrens og vi havde foredrag, som blev afviklet på Den internationale Højskole. LOF's kasserer i Helsingør blev Henni Overgaard, gift med formanden for Venstre i Helsingør, Knud Overgaard. LOF havde en stærk konkurrent i Helsingør Aftenskole med dens leder Christian Gaardø. Han så ikke med blide øjne på den opkobling, som pludselig begyndte at lave aftenskole i hans område. Men LOF forberedte sig kun til kommunesammenlægningen i 1970.

Efter et par år fik jeg også Espergærde med under mine vinger, og en enkelt sæson Humlebæk. Da Isser og jeg flyttede til Espergærde i 1970, blev det ene værelse indrettet til kontor for aftenskolen, og det fik vi en sjov sag ud af. I bogen Skatten havde jeg læst, at førstelærere i folkeskolen, som havde indrettet kontor i eget bolig, kunne trække vist nok 20% af huslejen fra på selvangivelsen, og som skoleleder i et oplysningsforbund mente jeg, at jeg havde den samme rettighed. Det mente skattefar ikke, og vi nåede så langt, at jeg blev indkaldt til et formøde inden sagen skulle i landsskatteretten. Jeg havde formanden for Dansk aftenskole og ungdomsskole Forening, som var min fagforening, med til mødet, som endte med, at jeg vandt sagen. På mødet blev jeg bl.a. spurgt om jeg aldrig havde private samtaler i lokalet, hvortil jeg spurgte om ikke hun selv blev ringet op af sine børn i arbejdstiden.

Skolen voksede stærkt de første år. Fra 6-7 kurser den første sæson nærmede vi op mod 50 kurser i løbet af de 5 år, jeg var skoleleder. Udover de almindelige sprogkurser i engelsk, tysk og fransk havde vi russisk i flere år, hvor eleverne var lodserne fra Helsingør Lodseri, vi havde madlavning for mænd, vi oprettede erhvervsmæssige kurser for dagplejemødre, vi havde kurser i dansk for de jugoslaviske gæstearbejdere, der arbejdede på fabrikken Carmo på Højvangen i Espergærde, og de samme elever fik lidt dansk samfundsundervisning, hvor jeg selv underviste ved hjælp af tolk. Jeg havde fået et classesæt hjem af "Vort folks historie i Billeder", som var et godt udgangspunkt. Jeg underviste også i selvangivelsen, og eleverne besøgte os til eftermiddagskaffe i lejligheden i Søndermarken.

I mange år underviste guitaristen og kunstmaleren Helge Jacobsen i både maleri og i spil. Kette, hans hustru og muse, henvendte sig til mig, om vi kunne lave kurser i deres kælder i tegning og maling. Det lød spændende, og jeg besøgte dem i "det gamle forsamlingshus" i Snekkersten, på hjørnet af G A Hagemannsvej og Snekkersten Stationsvej. Væggene i de højloftede stuer var fyldt med Helges egne malerier, og på en balkon i den store stue (store sal) havde han en stor samling af piber. Mange kunstforeninger i de større virksomheder i hovedstadsområdet besøgte ofte udstillingen og fik den omvisning, som jeg fik ved mit besøg, og som blev gentaget, da Frederiksborg Amts fritidskonsulent Zenia Jørgensen, besøgte stedet for at godkende lokalerne til fritidsundervisning. En vise gjorde udfaldet, Zenia blev meget rørt over Helges vise, og lokalerne blev godkendt.

Foto: Jørgen Rubæk

LOF havde gennem mange år 3-4 hold hver vinter, og vi havde også elevudstilling på Hovedbiblioteket. Et godt aktiv for både Helge Jacobsen og for LOF.

Jeg fik mulighed for at købe flere værker af Helge Jacobsen, som hængte på vores vægge på Bodilvej, ligesom jeg havde "Fisken" hængende på væggen bag mig på Teaterkontoret gennem mange år. Da vi flyttede i Rolighedsparken i 2007, forsøgte jeg at få vurderet de to malerier, men de var ikke mere noget værd.

Fisken havde sin egen historie. Vi mødte værket, da jeg sammen med Isser og bestyrelsen i personaleforeningen i SDS besøgte Helge for at finde en jubilæumsgave til sparekassens 150-års jubilæum i 1979. Vi blev bl.a. præsenteret for "Fisken", men bestyrelsen mente, at den var for moderne til den gamle sparekasse. Man fandt jubilæumsgaven, og på vejen ud af døren blev jeg tilbudt værket – og slog til. Den er malet på skum, der var blevet tilbage, da han havde produceret et større antal platter til en privat svømmehal i Espergærde i samme materiale

Der kunne fortælles mange anekdoter om mit virke i LOF. Ved den første juleafslutning ville jeg sammen med Isser overraske lærere og elever med en gang julegløgg, og vi kom slæbende over på Rønnebær Alle-skolen med en gryde med gløgg, og måske havde vi også æbleskiver med, det husker jeg ikke. Men holdet var i fuld gang med deres egen juleafslutning med kaffe og cognac, så det blev eneste gang, jeg kom på juleoverraskelsesbesøg.

I 1972 var jeg til årsmøde sammen med Werner Svendsen og Ruth Jensen (tror jeg nok). Mødet fandt sted den sidste weekend i november på hotel Kongens Ege i Randers, som var et herligt sted at bo. Da mødet var slut søndag efter frokost, var det begyndt at sne. Vi skulle først køre ved 3-tiden, for Werner skulle deltage i et hovedbestyrelsesmøde. Jeg benyttede timerne på at besøge Issers farmor og farfar i Sjællandsgade. Da jeg kørte

derfra var der kommet så meget sne, at taxien havde svært ved at komme op til hotellet, og da vi skulle afsted, blev det oplyst, at al udkørsel frarådes. Resultatet blev, at vi måtte indkvartere os igen, og først tirsdag formiddag kom vi ud fra Kongens Ege. Et af hovedbestyrelsesmedlemmerne skulle absolut afsted til Slagelse, for han skulle undervise mandag morgen. Da vi sad og spiste gule ærter mandag aften, kom han tilbage til fods. Han var kun kommet 10 km uden for Randers og måtte overnatte på en gård. Hvornår han fik bilen fri aner jeg ikke, men da vi kørte til færgen i Grenå tirsdag eftermiddag, måtte vi køre i enkeltkolonne over en strækning på 20 kilometer. Familien i Espergærde forstod ikke noget af det; de havde ingen sne fået.

Gennem årene arrangerede jeg en forårsafslutning, og første gang var det med Preben Neergaard med en forestilling, der hed "Antikt absurd", som jeg tidligere havde set på Boldhusteatret. Omkring 100 gæster var mødt op i festsalen på Rønnebær Alle, bare ikke Preben Neergaard. Jeg fik gæsterne til at vente, og vente, og vente. Med næsten en timers forsinkelse mødte han op, forvirret og lettere beruset. De kunne ikke finde stedet, lød undskyldningen. Men da han kom på scenen, fik vi en stor og spændende forestilling. Jeg tror, at vi arrangerede afslutning i tre-fire år.

LOFs teaterabonnement

En aktivitet, jeg også fik sat i gang, var LOF's teaterabonnement. På Betty Nansens Teater på Frederiksberg havde Bent Mejding i spidsen for en række unge skuespillere dannet Ungdommens Teater, og gav en stor rabat, hvis man gennem en abonnementsforening tegnede sig for sæsonens 3 forestillinger. Jeg fik lavet den aftale, at hvis jeg fik et antal brochurer med vores navn og logo på, så solgte vi abonnemeter til publikum i Nordsjælland. Så vidt jeg husker, så solgte vi omkring 50-60 abonnemeter.

Da de også arrangerede børneteater, prøvede vi at få tilskud til at sende 100 børn ind til forestillingen "Trolldmanden fra Oz". Vi sendte indbydelse ud til skolerne, og i løbet af ganske få dage kom den første tilmelding, fra Mørdrupskolen, som bestilte 189 billetter. Jeg måtte hurtigt melde turen udsolgt til de øvrige skoler, og fik sikret mig ekstra billetter, ekstra tilskud, samt en lavere pris hos Helsingør Turisttrafik. Turen blev en stor succes, og året efter i efteråret 1974 fik vi tilskud til at kunne sælge 900 billetter til to forestillinger i festsalen på skolerne ved Rønnebær Alle. Interessen var så stor, at vi måtte lave en ekstra forestilling, således der kom omkring 1350 ind til forestillingen "De blodrøde Pirater". I foråret 1975 kom Ungdommens Teaters Børneteater med forestillingen "Den gyldne nøgles hemmelighed" med lige så stor succes.

Farvel til uniformen

Vi snakkede meget hjemme i Espergærde om, hvorvidt CF var min fremtid, med forflytninger over hele landet, samtidig med at Isser havde en god stilling i Sparekassen i Helsingør. Jeg var nok også bange for, at jeg ikke kunne klare de krav, der var i undervisning, især på sprogområdet.

Jeg afleverede derfor min opsigelse, vel vidende, at jeg havde tegnet en kontrakt på 4 års tjeneste efter studentereksamen. Dagen efter kom jeg til samtale, og blev med det samme taget ud af klassen og sendt til tjeneste i Hillerød. Allerede den 31. december blev jeg hjemsendt, og et nyt liv kunne begynde.

Min plan var at begynde på Zahles Seminarium i august 1972, og læse til lærer. Indtil da måtte jeg prøve at finde nogle vikarjob på skolerne i Helsingør og Espergærde. Her kom mit kendskab til skolerne og deres ledere mig til gode. I slutningen af januar fik jeg et 14 dages vikariat på Lundegade skole, og derefter 3 måneder på Mørdrupskolen, hvor jeg skulle vikariere for Freddy Søborg Larsen, bl.a. i biologi i 2. real. Jeg havde en "12 rigtige" opgave med i dagens lektie, og derefter gennemgang af den nye lektie på overhead. De nåede ikke at lave ballade, og var velforberedt til de kommende lektioner. Når der var ledige timer imellem mine mange jobs, så kørte jeg taxi.

Mit liv med Isser

Efter brylluppet skulle vi lære at leve sammen. Vores venneskare kom fra Issers omgangskreds, dels gennem Liberalt Ungdom og dels gennem Sparekassen. Jeg lærte hurtigt mange af Issers kollegaer at kende, bl.a. gennem de personalefester, som sparekassen holdt. Men også turene med LB-færgerne fredag aften var hyggelige, og Issers strikkeklub med bl.a. Eva Olsen, Grethe Johansen og Anne Marie Jørgensen. Vi havde i de første år også kontakt med Mogens og Lizzi i Osted, som jeg ofte besøgte, da jeg boede på Roskilde-kanten, og som Isser havde lært at kende ved nogle VU-arrangementer, ligesom vi et år holdt nytårsaften i Osted.

Da vi blev gift, havde vi 2 biler. Isser en Renault 4CW og jeg en Morris Mascot. Det skete mere end en gang, at Isser måtte ned i natkjole, og skubbe Maskotten i gang; den havde det svært ved at holde på strømmen. I øvrigt tog jeg for det meste Strandvejsbussen til Humlebæk, og kørte med Jørn Devantier fra klassen til Bernstorff Slot.

Vi boede 2 år på Snerlevej 42, som indeholdt et spisekøkken, en stue, entre, bad og soveværelse. Vi var ofte sammen med Issers forældre, og deres vennekreds. Således var vi med til folkedans i Borsholm Forsamlingshus. De byggede som nævnt sidst i 60'erne et kolonihavehus på Pindemosen, og senere købte de grund i Dronningmølle. Vi var begge aktive med i projektet i Dronningmølle. Deres venner, Magda og Orla Quist Petersen byggede også hus i Pindemosen og i Dronningmølle. De boede få opgange fra hinanden i Blicherparken; Orla var også lokomotivfører, så de passede godt sammen i det daglige, med hjælp over nabohækken, som det blev i Dronningmølle. De spillede også begge med i Helsingør Jernbane Orkester, som blev startet omkring 1970. I øvrigt blev jeg skoleleder for både jernbaneorkestret og byorkestret, alt efter hvor svigerfar spillede. I den forbindelse fik jeg en stor oplevelse, da jeg i 1972 var til skyttefest i Isserlohn med Jernbane-orkestret.

Med optog gennem byen og stor skyttefest om aftenen. Der var rejst to telte til festen, begge var mindst det dobbelt af Helsingør Hallen, og der blev spillet dansemusik i det ene telt af et amerikansk militær band på over 30 medlemmer, i det andet telt var det tyrolermusik med dans på bordene. Rundt om teltene holdt der tankbiler med direkte forbindelse til øl-hanerne.

Vi fik også en hyggelig omgangskreds med flere fra klassen på Bernstorff og deres piger og koner. Det blev til kortspil, og jeg glemmer ikke, da vi besøgte Torben og Inge Frederiksen i Ringsted. Vi blev alle stoppet af politiet, og vi slap alle for tiltale; vi havde lige sluttet aftenen med natmad med hjemmelavet blommebrændevin.

Jeg kom hurtig med i Venstres organisationer, både i Liberalt Ungdom og i Venstres Vælgerforening. Som tidligere nævnt fik jeg til opgave at starte en LOF-afdeling i "Det gamle Helsingør". Vi havde behov for mere plads, og det betød, at vi blev skrevet op til en lejlighed i Espergærde. Vi fik en lejlighed i Søndermarken 40, som havde to kamre mere, samt en altan. Lejligheden lå lige overfor Søren og Conny Beierholt, som havde købt et af de hvide kædehuse i Søndermarken. De boede i nr. 37. og vi kom rigtig meget sammen.

Mit job som skoleleder voksede i disse år, og udover Helsingør og Espergærde fik jeg også Humlebæk med i folden. Som altid blandede jeg mig i mere og mere. Således blev jeg amtsformand for skolelederne i DAUF, og var med i nogle spændende forhandlinger om, hvordan man kunne lønne deltidsansatte skoleledere. Min formandspost var ikke populær hos Helsingør Aftenskoles inspektør, Chris Gaardø, som kom med et meget personligt angreb på min person ved et årsmøde i Vejle. Mange år senere kom vi til at arbejde tæt sammen på Teaterkontoret.

Med i Venstres hovedbestyrelse

I foråret 1973 nedlagde jeg mine bestyrelsesposter i Venstre. Jeg havde været med fra 1970, var blevet formand for kredsens oplysningsudvalg, og senere for amtets oplysningsudvalg. Jeg skulle nu have tid til min uddannelse. 14 dage efter jeg havde sagt fra i Helsingør-kredsens Venstre blev jeg foreslået som kandidat til næstformand i Venstre i Frederiksborg Amt, og min modkandidat var Venstres formand i Helsingør by, Inger Skovby. Jeg følte ikke, at jeg havde nogen chance for at blive valgt, men amtsgeneralforsamlingen ville noget andet: Med stort flertal blev jeg valgt til næstformand, og kos, hvor fru Skovby blev sur. Jeg tror ikke, at hun talte til mig derefter – nogensinde!

Amtsformanden var Povl Larsen fra Fredensborg, og begge var vi automatisk med i Venstres Hovedbestyrelse, hvor formanden hed Povl Hartling. Efter folketingsvalget - jordskredsvalget – i 1973 blev Povl Hartling statsminister med vist nok 22 mandater. Vi havde godkendt regeringen i hovedbestyrelsen forinden, - det var en spændende periode at være så tæt på magten.

Ved amtsrådsvalget i 1973 var jeg opstillet, og fik vist omkring 70 stemmer, langt fra nok til en plads i rådet. I hovedbestyrelsen blev jeg valgt ind i Venstres Ungdomsudvalg med Bertel Haarder som formand.

Søren kommer til verden

Men jeg havde også et seminarium, der skulle passes. Og efter mange forsøg bankede Søren på Issers mave, så med udgangen af sæson 1973-74 stoppede jeg som skoleleder i LOF. I sommeren 1974 kørte jeg taxi næsten hver dag, også den aften Isser blev indlagt for at få Søren. Mormor havde gået hele natten med Isser op og ned ad gangene på det gamle Øresundshospital i Fiolgade, mens jeg kørte rund i gaderne. Da jeg kom på hospitalet ved ni-tiden om morgenen, lå Søren ved siden af Isser, som endnu dårlig nok havde set den skønne dreng, for hun var stadigvæk i narkose efter en fødsel ved kejsersnit. Vi var nu en familie på tre, og jeg tror, der gik en lille uge, før familien kom hjem.

Søndag den 1. september blev Søren døbt i Egebækvang Kirke. Isser bar Søren, og fadderne var Anni, Leif, Erik og Conny. Den efterfølgende fest blev holdt på Søndermarken: Vi spiste middag i Søren og Connys stue i nr. 37, og bagefter samles vi til kaffe i vores egen lejlighed i nr. 40

I vinteren 1973 købte vi en sommerhusgrund i Dronningmølle ikke langt fra Knud og Lisbeths sommerhus. Prisen var 105.000 kr. som kom fra det studielån, jeg kunne få i Statens Uddannelsesfond. I løbet af sommeren fik vi bygget et lille skur, og vi boede i Knud

og Lisbeths gamle telt i sommeren 1973. I sommeren 1974 fik vi gravet grund og støbt fundament til et Västskyststugan, som de kom og byggede på en dag i efterårsferien 1974. I løbet af sommeren 1975 fik vi gjort huset klar, VVS, El og fliser skulle vi selv sørge for, og det sidste der manglede var regnvandsfaskiner. Da det var klaret, fik vi ibrugstagnings-tilladelse i foråret 1976. Hele sommeren boede vi i Dronningmølle, og seminarium, Mørdrupskolen, vuggestuen og Issers arbejde blev passet fra vores sommeradresse. En fed sommer, hvor vi fik drukket en masse tre-ugers vin.

Vi køber hus

Da vi i sommeren 1976 sluttede vort ophold i Dronningmølle, havde vi det ikke godt med at skulle tilbage "på hylden" i Søndermarken. Vi havde i løbet af sommeren set på flere huse, men ikke fundet "drømmehuset". Den første søndag i september flyttede vi hjem. Vi var hjemme i god tid, og prøvede at ringe på et hus, som tilsyneladende var et privat salg. Vi kunne komme med det samme, og vi kørte over til Bodilvej, hvor vi med det samme forelskede os i træhuset på nr. 4. Men der var andre, der var interesseret; den næste køber ventede udenfor. Vi aftalte, at vi skulle undersøge vores økonomiske muligheder til dagen efter, hvor vi skulle mødes ved 7 tiden om aftenen. Huset var sat til salg til 640.000 kr. med en udbetaling på 40.000 kr., Vi kunne se, at der var mange private pantebreve, der skulle indfries i forbindelse med salget. I sparekassen fik Isser en ny medarbejder som rådgiver, og han foreslog, at vi skulle byde 475.000 kr. med en udbetaling på 240.000 kr. Sparekassen kunne låne os 200.000 kr. og så skulle vi selv finde de 40.000 kr. Vi skulle i forbindelse med denne handel sælge sommerhuset, og indtil det var solgt lånte vi 40.000 hos min far

Vi mødte op med to sæt forældre, som skulle se herligheden, inden vi købte huset. Min mors kommentar var, at sådan en lade skulle vi da ikke købe... Vi sendte forældrene hjem, og sammen med Søren Beierholdt, som vi havde med som rådgiver, gik vi i gang med forhandlingerne. Først fik vi afklaret nogle småproblemer, hvorefter vi fremlagde vort købstilbud. Sælgeren skulle lige konferere med sin revisor, og så blev vi efterladt i stuen i venteposition. Der gik lang tid, inden han kom tilbage, og vi forventede, at der nu kom et mod-bud.

Da sælger kom tilbage, beklagede han den lange ventetid, men hans revisor var ved at "putte" børn. Men de godtog vores tilbud, og slutsedlen blev lagt på bordet. Nu fik Isser og jeg det meget varmt, og da vi ½ time efter kom over til mormor og morfar på Søndermarken 63, kunne vi fortælle vores forældre, at vi var blevet husejer i Espergærde. Vi fik solgt sommerhuset i løbet af efteråret, og vi var klar til at begynde et nyt kapitel af vores liv som husejer. Vi skulle overtage huset den 1. oktober, og vi skulle ud af lejligheden så billigt som muligt.

Da vi flyttede fra Snerlevej i 1970, blev lejligheden gennemgået med meget kritiske øjne, og der blev en fraflytningsregning, der nok var for høj. Da vi kom til lejligheden i Søndermarken, var den ikke blevet synet med de samme kritiske briller; der var selvklæbende hyldepapir i køkkenskabene, der var store ridser i gulvene, der var ikke gjort rent flere steder, så vi måtte have en maler på den første dag, vi havde lejligheden. Vi sendte et anbefalet brev med de fejl, som vi kunne leve med, således skulle vi have gulvtæpper på gulvet, så vi ville ikke være generte af ridserne i gulvlakken. Da vi skulle forlade lejligheden i 1976, var det brillerne fra Snerlevej, der skulle vurdere lejligheden, og det blev til en lang liste over de ting, der skulle laves. De fleste ting på listen stod heldigvis i det brev, som vi sendte ved indflytningen, så istandsættelsen blev på ejendomsselskabets regning. Vi tjente også lidt på malerregningen, hvor vi havde fået et fast tilbud, som ikke holdt i forhold til arbejdet. Men tilbuddet holdt.

Huset på Bodilvej var et Trelleborg Hus i to plan. Det var udvendigt beklædt med trykimprægnerede planker, taget var aluminiums plader. Indvendigt var alle væggene beklædt med profilbrædder i fyr og gran. Huset var el-opvarmet og ekstra isoleret, med termoruder. Huset blev opført i 1969, og var altså 7 år gammelt, da vi overtog det. Vi boede på Bodilvej i 31 år.

Vi blev meget glade for Bodilvej. Der var godt nok et arbejde med at male huset, og vi brugte meget tid i haven, som var tilplantet med tre af hver plante. Tre birketræer midt på plænen, tre ildtjørne, tre egetræer, og mange buske med torne. Vi fik indrettet urtehave, vi købte drivhus og vi fik lavet en kompostbunke. Vores udhus var for lille, så vi byggede sammen med morfar 10 m² til med øl & kartoffelkælder.

Gennem årene fik vi foretaget en lang række forbedringer. I sommeren 1982 fik vi sat nyt køkken ind samtidig med, at vi fik udskiftet de hårde hvidevarer af mærket "Nyborg", som var en industri-model, som den tidligere ejer og bygherre nok havde fået tiltusket sig billigt, vi fik sløjfet balkonen på første sal, og fik dermed 8 m² større areal på 1. sal. På første sal havde vi flere vintre i træk frosne vandrør, og måtte derfor foretage efter isolering. I skunken bag badeværelset lå der en stor varmtvandsbeholder, som vi måtte udskifte, men problemerne blev først løst helt, da vi udskiftede el-opvarmningen med gas. I den forbindelse fik vi renoveret vores badeværelse både på 1. sal og i stueplan. Vi havde arkitekt Claus Mortensen på som ansvarlig for ombygningen, og det var vi glade for, især da vi i et par tilfælde skulle have rettet noget byggesjusk. Selvom det var et træhus, så kunne vandet ikke løbe op ad bakke. Vi flyttede også væggene mellem rummene i flere omgange, så værelsekapaciteten passede til drengenes behov. Vi byggede også et udhus i forbindelse med carporten, som blev isoleret med varme og kartoffelkælder.

Den sidste større forbedring, som vi foretog, var udskiftning af tagpladerne. Arbejdet blev udført af fætter Kaj fra Snogekildegaard, og det blev lavet efter de nyeste regler, - med undertag og med sorte "tegl"-stålplader. Det gamle aluminiumstag var flere steder blevet utæt, især ved skruhullerne.

Vores have blev også udviklet gennem årene, og den største operation var, da vi fik renoveret indgangspartiet. Det havde vi en anlægsgartner til, ellers var det os selv, der stod for gravearbejdet, måske med hjælp fra Issers far.

Vi fandt os hurtig tilrette i vores dejlige hus på Bodilvej. Søren var godt installeret i vuggestuen Søbæk, jeg havde fast skema på Mørdrupskolen, og Isser havde job i sparekassen på Gefionsvej. I efteråret 1976 åbnede børnehaven Skovparken, hvor Søren startede på det første hold, og siden har vi haft forbindelse til institutionen. Mest vedholdende var Julemanden Bent, som stadigvæk har fast job et par dage før jule. Peter har været pædagogmedhjælper en kort periode i Skovparkens Børnehave, og Susanne og Søren's børn, Cecilia og Otto har begge gået der, og nævnes skal det også, at Isser var formand i en årrække.

Peter banker på i 1978

I foråret 1978 blev vi skrevet op til en vuggestueplads. Den 12. maj kom Peter til verden, og efter en alt for kort barselperiode måtte Isser aflevere Peter hver morgen til Lene i vuggestuen. Peter blev døbt i Mørdrup Kirkesal den 23. juli, båret af Isser og med Conny Beierholt, Sonja Jeppesen og Elisabeth Madsen som faddere. Dåbsfesten blev holdt hjemme på Bodilvej.

Zahles Seminarium 1972-76

Efter mit brud med Civilforsvaret søgte jeg optagelse på Zahles Seminarium i København. Vi skulle nu leve af Issers løn, plus det, som jeg kunne tjene som LOF-leder, som Taxi chauffør og nogle vikartimer på Mørdrupskolen. Vi havde også mulighed for et billigt statsgaranteret studielån, og det optog vi til at betale for sommerhuset i Dronningmølle.

På seminariet fik vi det første år en grunduddannelse som dansk- skrive og matematiklærer i de mindste klasser. Endvidere skulle vi vælge 3 af 4 mulige kreative fag, og her var mit valg musik, formning og gymnastik. Håndarbejde valgte jeg fra. Det, jeg huske mest fra disse fag var undervisningen i violinspil. Jeg tror, at det var to timer om ugen, og læreren var en ældre jomfrunalsk lærerinde med knold i nakken. Da jeg i løbet af året fandt ud af, at hun havde været på tur med Werner Svendsen (min formand i LOF), blev stemningen meget bedre, selvom jeg ikke altid havde forberedt de melodistumper, som jeg havde fået for. Mit valg af violin blev truffet, da jeg fik "moster Gerdas" violin fra Assentoft. Den er senere blevet foræret til Issers kusine Dorthe.

Der var stort set ikke mødepligt på seminariet. Man kunne komme, som man ville, og det gik ud over undervisningen og dermed uddannelsen. Speciel pædagogik, undervisningslære og psykologi var hårdt ramt, og jeg skal ikke gøre mig bedre end andre. Jeg følte, at den pædagogik, jeg havde lært i forsvaret og især på oversergentskolen i Sønderborg, var bedre og mere relevant. I undervisningslære havde vi en meget svag lærer, og da vi startede på tredje årgang havde jeg fået lagt mine vikartimer på Mørdrupskolen, så jeg kunne deltage i den ugentlige dobbelttime hver onsdag morgen. Da vi mødte til den første undervisning, blev de fremmødte enige om en plan, vi skulle følge de kommende 6 måneder. Alt var i sin bedste orden indtil næste uge, hvor over halvdelen af de elever, som var med til planlægningen, ikke mødte op, og der var kommet nye studerende til, der ikke ville arbejde efter den plan, som vi havde vedtaget. Ny planlægning, og da det heller ikke fungerede ugen efter, gav jeg op, og læste selv op til faget. I pædagogik skulle vi udarbejde et pædagogisk speciale. Jeg beskrev en skoleform, som indeholdt miljøskoler fra 0' til 6' klasse, og hvor fritidsordningerne var på skolerne. Miljøskolerne skulle være på 2 og højst 3 spor. 7' til 10' klasse skulle til gengæld omfatte eleverne fra 3 eller 4 miljøskoler, og skulle også omfatte ungdomsskolen. Det ville give større mulighed for, at eleverne bedre kunne tilvælge sig fag, som passede til deres faglige kunnen og til interessen. Det skulle være sådan, at en elev skulle kunne modtage undervisning i motorlære og elektronikundervisning af undervisere, der er faguddannet, i dagtimerne, og her finde ud af, at han havde brug for sprog for at kunne lære brugsanvisningerne og matematik for at kunne beregne de praktiske problemer.

Min opgave i faget Undervisningslære lavede jeg sammen med Gorm Pedersen, som på dette tidspunkt også var tilknyttet Mørdrupskolen som vikar samtidig med, at han gik på aftenseminariet. Emne var "en landsbys organisation". Vi brugte Tikøb og Borsholm som Case på opgaven, og den skulle bedømmes af to censorer fra folkeskolen, samt af vores faglærer. De to folkeskolelærere gav opgaven henholdsvis 05 og 11, hvilket var et spring, som skyldes, at vi havde udarbejdet opgaven efter den nye undervisningsplan i Geografi, og den kendte den ene lærer åbenbart ikke. Vi fik et gennemsnit på 8 for opgaven. Jeg havde to liniefag: Geografi og Historie. I historie arbejdede vi meget med kildekritik, men

desværre igen med det problem, at aftaler om elevindlæg ikke blev holdt, og dermed gik megen tid til spilde. Vi havde Svend Cedergreen Bech som lærer; han var kendt for bl.a. at have skrevet et bind af Politikens Danmarkshistorie og en bog om Struense.

I geografi havde vi Keld Pedersen, som boede for enden af en startbane i Kastrup, hvilket vi hørte meget om. Vi fik i hans timer en god indføring i tankerne om den nye geografi, hvor det ikke var udenadslære, men kendskab til de strukturer, som geografien bygger på.

I Foråret 1976 blev jeg færdig på seminariet, og fik min lærereksamen. Til trods for, at jeg ikke var så meget tilstede, fik jeg rimelige karakterer. I pædagogik fik jeg 10, og det hentede jeg på et spørgsmål i en kronik, som den radikale Baunsbak Jensen havde skrevet om indoktrinering i folkeskolen. Vi havde ½ times forberedelsestid, og jeg havde forinden sikret mig kendskab til indholdsfortegnelserne i de bøger, vi opgav, samt til parallellitteratur. Således opgav vi "Marxistisk Pædagogik 1" og jeg havde også nr. 2 og 3 med til forberedelsen. Jeg refererede så til den opgivne bog, men slog fast, at emnet var bedre behandlet i bog 2. Og så sluttede jeg med at fastslå, at det bedste indlæg var en kronik i Frederiksborg Amts Avis. En kronik, hvor jeg selv havde været forfatteren. Et sidste kontrol-spørgsmål kunne jeg ikke svare på, så jeg måtte nøjes med et 10 tal. Min bedste karakter var 11 i praktisk skolegerning, og det var resultatet efter 6 ugers praktik på en skole i Lyngby.

I vinteren 1975 fik jeg et fast vikariat på Mørdrupskolen. Jeg blev klasselærer for en 3. klasse, ligesom jeg fik nogle matematiktimer, så jeg havde omkring 20 timer. Men fra den 1. august 1976 var jeg kaldet som lærer på prøve, og to år senere som fastansat tjenestemand.

Vi var en meget travl familie.

Isser havde fuldtidsjob i Sparekassen/SKS/SDS/Unibank/Nordea, bortset fra et par år, hvor hun havde nedsat arbejdstid af hensyn til drengene. Fra 1978 havde jeg dobbelt job. Lærerjobbet med nedsat timetal betød ikke færre aftenmøder på skolen: forældremøder, lærermøder og planlægningsmøder tog meget tid, samtidig med at mit arbejde med børneteateret også kostede mange aftener med bestyrelsesmøder og forestillinger, ligesom jeg i en periode anmeldte teaterforestillinger i København til Helsingør Dagblad. Disse ting gjorde, at Isser ofte stod alene med huset og drengene. I alle årene var det dog mig, der stod for madlavningen, og det var jo smart, når jeg ofte var hjemme om eftermiddagen.

Kusine Karen, Søren og kusine Ann

Min tid på Mørdrupskolen

I hele min seminarietid havde jeg tilknytning til Mørdrupskolen. I perioder som løs vikar, men fra 1973 med faste timer – jeg overtog en klasse fra Hanne Søndergaard, der skulle med sin mand til udlandet som officer. Jeg husker det forældremøde, hvor Hanne præsenterede mig som den nye klasselærer. Det endte med kastanjer og rødvin hos et forældrepar, og senere havde vi en lejrskole, hvor nogle forældre var med som "tanter", som det hedder på spejdersprog.

Den 1. august 1976 blev jeg ansat som lærer på prøve, og en måned senere købte vi huset på Bodilvej. Gennem de 12 år, jeg nåede at undervise på Mørdrupskolen, var det især matematik, samfundsfag, geografi og historie, jeg underviste i. Men det var kun de to første år, jeg havde fuldt skema. Nogle af mine timer blev også brugt til tilsyn med geografilokalet, ligesom jeg en årrække lagde skema sammen med Søren Larsen.

I et par omgange delte jeg klasse med Mimi Tommerup, jeg delte klasse med Annette Peitersen og med Karen Møller, som var gift med Povl Møller, en bror til min lærer fra Hagedsted skole, Henrik Møller.

Ud over den normale undervisning brugte jeg megen tid på at spille teater med mine elever. Det kunne være "Klods Hans" med 3. klasse, "Peter Pan" og "Skatteøen" med 5. klasse, "Mordet Sct. Cecilie nat" frit efter Kløvedals roman om mordet på Erik Klipping med 7. klasse og så skrev jeg "Historien om en prinsessekrone" til en 4. klasse, hvor kongens datter og heksens datter var blevet forbyttet. De to var ikke på scenen samtidig bortset fra i slutoptrinnet, og det gav et sug i publikum, da tvillingerne Mette og Pernille kom ind samtidig. De var nye i klassen og derfor ikke så kendt hos de andre elever og hos kollegaerne. Til Skatteøen lånte jeg et par sløringsnet hos CF i Hillerød, skeletmanden fra biologilokalet- så var den jungle klaret.

Jeg lagde stor vægt på, at mine elever kom på lejrskole mindst hver andet år. Det blev til mange ture til Dansk Folkeferies feriebyer i Løjt i Sønderjylland, til Vigsø i Thy og til Middelfart, ligesom vi ofte brugte de små spejderhytter, som ligger rundt omkring i Nordsjælland. Jeg fik også lavet en udveksling med en klasse på Haderup skole mellem Viborg og Holstebro. Vi havde først 4 dage sammen på Trevældgaard, og der på en dag (og nat), hvor vores elever skulle med hjem til eleverne i Haderup. Året efter mødtes vi i feriebyen i Helsingør.

I 1980'erne begyndte pc'erne så småt at vinde frem, og på Mørdrupskolen var vi så heldige, at vi kom med i et undervisningsforsøg, betalt af IBM. Skolen fik stillet 8 PC'er fuldt udstyret med tekstprogram, regneark og et grafikprogram, til rådighed. En del af forsøget omfattede også et kursus på Danmarks Lærerhøjskole, hvor jeg en gang om ugen var på kursus. Der fik jeg nok den lærdom, der gjorde, at jeg senere med programmeringssproget Comal80 kunne bygge et program op til salg af teater-abonnementer.

Der var et godt social samvær på skolen. Med årlige mesterkokkefester, med skæve orienteringsløb og afslutning på Gurre Slotsruin den sidste dag før sommerferien gjorde, at vi lærte hinanden godt at kende, på godt og ondt.

Min tid i teaterforeningen

Da Teaterforeningen blev stiftet i 1975, gik jeg med i bestyrelsen med henblik på at kunne føre børneteateraktiviteten videre, uafhængigt af LOF. Som jeg tidligere har nævnt, så var foreningens største opgave at skaffe teater nok til de mange voksne, som ville gå i teatret på det nye Borupgårdteater. Det var nok lidt luksus, at foreningens formand, Osvold Christensen, også var formand for byrådets kulturudvalg. Men efter et års tid kom der gang i børneteatret, først i det samarbejde, som jeg havde haft med Skolernes Teaterformidling, men meget hurtigt med mange af de nye teatergrupper, som dukkede op i 70'erne efter den nye lov, der gav kommunerne 50% statsrefusion på deres udgifter til teater for børn, og til opsøgende teater.

Den model, som skolernes Teaterformidling havde brugt, indførte teaterforeningen på alle vores børneteaterforestillinger. Det betød, at hver gang vi solgte en billet til 50 kr., så fik vi tilsvarende i tilskud fra kommunen, som så kunne hente halvdelen af dette tilskud i staten. Satserne har været svingende, men hovedprincippet med, at vi skulle sælge en billet for at få tilskud fortsatte i hele min tid i teaterforeningen.

Hidtil havde mit arbejde været frivilligt og ulønnet, men med den stigende aktivitet blev det nødvendigt, at jeg fik løn i nogle timer, samtidig med, at jeg gik ned i tid på Mørdrupskolen. I årene fra 1978 til omkring 1983 fik jeg mindre og mindre tid på Mørdrupskolen, mens mit timetal på teatret steg år for år. Omkring 1984 kom der en ordning, hvor man som lærer kunne søge en kombinationsstilling, hvor man var halvdelen af tiden på skolen og den anden halvdel i en kulturel institution. Det fungerede fint, og nu tjente jeg pludselig op til min tjenestemandspension på heltid. Det var ikke så ringe endda.

Fra sommeren 1988 blev teaterchef på fuldtid, og at jeg sagde farvel til folkeskolen.

Mit job som teaterchef sluttede med udgangen af 2002, hvor jeg blev afløst af Jens Frimann Hansen, som kom fra en stilling i Kanonhallen i København. Jeg havde i efteråret 2002 haft et stressanfald, som betød, at jeg måtte have ro. Jeg fik lov til at fortsætte som kontorleder, indtil jeg kunne gå på efterløn. Den 1. november 2005 ophørte min ansættelse på Helsingør Teater, og fra foråret 2006 var jeg på efterløn.

Jeg vil på de næste sider fortælle lidt mere om alle de opgaver, vi havde på Teaterkontoret og i Helsingør Teater.

Børneteatrets udvikling fra start til 1988.

Efter et halvt års pause kom Ungdommens teaters Børneteater igen på besøg i Helsingør den 8. og 9. marts 1976 i samarbejde med Skolernes teaterformidling. Forestillingen hed "En eventyrlig rejse". Der var planlagt 4 forestillinger, men interessen var så stor, at vi måtte gøre plads til en 5. opførelse, så godt 2050 børn og voksne oplevede Den eventyrlige rejse". En stærk start for Helsingør Børneteater. Regissør på forestillingen var Anders Kirkegaard, som jeg senere arbejdede tæt sammen med omkring teaterforeningernes operarejser, ligesom vi blev personlige venner. I efteråret 1976 gæstede Ungdommens Teater med "Pinocchio", igen med 5 opførelser og i foråret 1977 hed forestillingen "Pippi Langstrømpe", og vi fik Danmarkspremieren i Helsingør. Det var Pia Rosenbaum, der havde

rollen som Pippi, og det var Anders Kirkegaard, der var den ene halvdel af hesten. Det har jeg drillet ham med mange gange siden, når vi sad i bussen på de lange ture ned gennem Europa på vej til opera. Efter forestillingen var der premiefest i Borupgårdskolens kantine, og da vi løb tør for drikkevarer på grund af en strejke ude i samfundet, sørgede skoledirektør Mogens Gericke for, at der kom forstærkninger frem.

I sæson 1977-78 kom der rigtig gang i forestillingerne. Vi spillede nu teater i hele kommunen. For de mindste på Egegården i Espergærde, på Hovedbiblioteket i Helsingør, på Hellebækskolen, på Hornbæk Skole, på Tikøb kro og på Kvistgård Kro. For de større børn var forestillingerne for det meste på Borupgårdteatret.

I min og børneteaterudvalgets planlægning prøvede vi altid på at tilgodese de mange genrer, der var indenfor dansk børneteater. Mange små teatergrupper var mere politiske dilettanter, end de var professionelle teatermedarbejdere. Det var synd for de større grupper, som var super professionelle. Men hele det nye børneteaterområde kunne ikke li' Ungdommens Teaters Børneteater, fordi det var "gammeldags" teater. Jeg prøvede i vores repertoire at præsentere både det "gammeldags" teater og de nye teatergrupper. Blot skulle det være professionelt teater.

Med årene fik jeg et bedre og bedre samarbejde med de mange teatergrupper. Faste gæster var bl.a. Jytte Abildstrøms Teater, Baggårdsteatret fra Svendborg, Filuren og Gruppe 38 fra Århus, Teater 83 og Kaskadeteatret fra Østjylland, Jan Zangenbergs Teater, Skifteholdet, Musikteatret Undergrunden, Anemoneteatret og Det ny Musikteater fra det Københavnske område. Gennem mange år havde vi også et tæt forhold til dukketeatret "Pin Pon", hvor Marcio og Ida gerne var til middag på Bodilvej, når de spillede i Helsingør-området.

Det blev til mange spændende oplevelser, og jeg havde det forsæt, at jeg selv skulle se alle de forestillinger, som vi tilbød vores unge teaterpublikum.

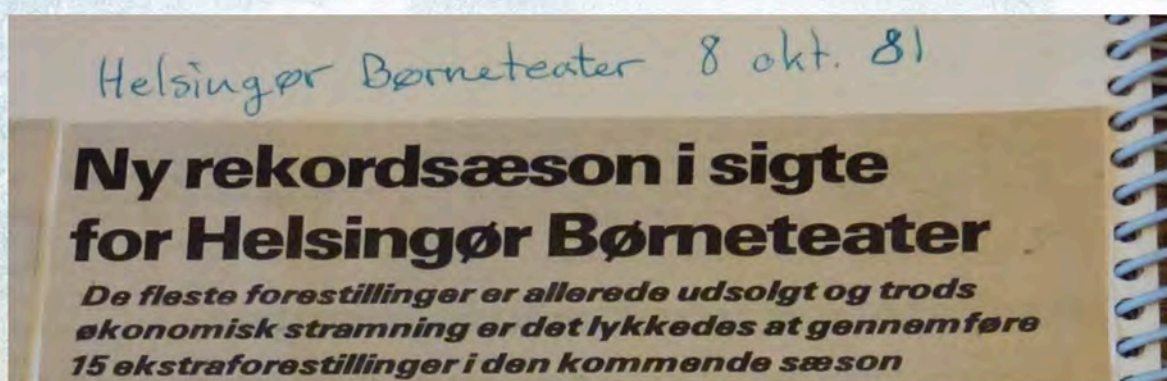
I december 1977 opførte Baggårdsteatret fra Svendborg ungdomsforestillingen "Johnny Silver" i Mørdrupskolens teatersal, en forestilling, som optog mine elever i 7. klasse meget. Bare "Johnny Silver" var med i forestillingen, så kom de gerne med i teatret.

I efteråret 1977 havde Baggårdsteatret også premiere på forestillingen "Skal vi komme sammen?", som kom til Helsingør første gang i efteråret 1978. Forestillingen handlede om kærlighed og seksualitet, og den forestilling fik mange op af stolene. Forestillingen var skrevet af den tyske gruppe "Rote Grütze" og den havde i hjemlandet fået mange drøje hug, men også Brødrene Grimms prisen. Herhjemme forlangte CD's leder Mimi Jacobsen, at tilskuddet til teatergruppen skulle fjernes, og den lokale CD-formand, Preben Munch-Nielsen blev bedt om at anmelde forestillingen i Helsingør Dagblad. Han sluttede anmeldelsen med at opfordre teaterforeningen til at få forestillingen igen i den kommende sæson, og så skulle de unge publikummer tage deres forældre med. Jeg tror, at den spillede 4-5 gange i Helsingør, og jeg husker fra en af opførelserne en passage efter pausen, hvor læreren står foran eleverne og fortæller om blomsterne og bierne. Blandt publikum sad de øvrige skuespillere, og begyndte at råbe "frække ord". En passage, der

normalt var på et par minutter. En til en forestilling havde vi en gruppe psykiske handicappede, og de kendte også de frække ord, så det tog næsten 10 minutter at komme videre i forestillingen.

"Det ny Musikteater", som både spillede fast i Mercur-teatret i København og gik på turne, havde vi et godt samarbejde med. Både når de kom med små operaforestillinger som Tryllefløjten (som vi bl.a. opførte i konfirmantstuen i Hornbæk Præstegård, hvor pladsen var så trang, at skuespillerne måtte gå gennem præstens stuer, når de skulle foran dukketeatret) som store forestillinger som Gummitarzan og Orla Frøsnapper. Den sidste forestilling kom dog aldrig, fordi teatret gik konkurs dagen før, og vi havde solgt over 1800 billetter. Æv.

Det er ikke muligt her at nævne alle de forestillinger, som vi opførte. Men tilstrømningen var stor. I Dagbladet fra den 8. oktober 1981 kunne man læse:

I artiklen fortæller jeg læserne, at vi havde budgetteret med 2000 solgte billetter, og at der den 8. oktober allerede var solgt 3200 billetter, bl.a. fordi der blev arrangeret 15 ekstraforestillinger. Økonomien til de mange ekstra forestillinger blev skaffet ved en høj belægning på de enkelte forestillinger.

Jeg vil også nævne tre store sceneforestillinger, som vi havde til det unge publikum. (og det voksne publikum)

I foråret 1979 gik Ungdommens Teater på turne med musicalen "Godspell" med bl.a. Allan Mortensen og Maria Stenz. Også her var interessen så stor, at vi måtte spille en ekstra aften. Jeg så Godspell første gang i 1973 på ABC scenen i København med bl.a. Sanne Salomonsen, Daimi, Susanne Bruel, Sonja Oppenhagen, Ina Løndahl, Ann-Marie Max Hansen, Lars Knutzon og Niels Vigild. Jeg var sammen med mit seminariehold i kristendomskundskab. Den gav anledning til flere demonstrationer arrangeret af Unge Kristne, som efter forestillingen udleverede det nye testamente til alle teatergæsterne. Ved forestillingen i Helsingør (og udover landet) var der lavet et undervisningsmateriale, som var meget efterspurgt. Senere kom Ungdommens Teater med forestillingen "Hair" og i november 1982 med Andrew Lloyd Webber og Tim Rice's første musical, "Josef og den fantastiske Technicolor Drømmekappe". Den forestilling var så stor (13-14 medvirkende), at økonomien ikke holdt for Ungdommens Teater, der producerede forestillingen. De gik konkurs. En ansøgning til teaterrådet faldt negativ ud, så der mistede vi et turnerende teater.

Gadeteater – en del af børneteateret

I sommeren 1978 startede Helsingør Børneteater med Gadeteater. Kulturelt Udvalg havde i samarbejde med Teaterforeningen gennemført enkelte friluftsforestillinger i løbet af 70'erne, men fra 1978 blev det en del af børneteaterets aktiviteter. Vi startede med Jytte Abildstrøms Teater, som opførte "Sofacyklen" i Tikøb, Aalsgaarde, i Hornbæk, i Espergærde Centret og på Axeltorv.

De kommende år blev gadeteateraktiviteterne til en gadeteaterfestival over hele kommunen, og det var min politik, at vi skulle ud i alle afkroge af kommunen, ligesom jeg også fik de enkelte butikcentre til at give et tilskud. Vi fik også penge fra skolernes sommerferieaktiviteter, ligesom vi brugte noget af det kommunale tilskud til at lave gadeteater for. Og så var det ikke alt sammen teater i teaterlovens forstand. Klovnetrioen Cirkus 3 og Benny Schumann var faste gæster i mange år.

Bådteatret i Helsingør

Det startede med en aftale mellem Bådteatret og Kulturelt Udvalg i 1978. Men teaterforeningen kom hurtig ind i billedet og fik et samarbejde med Bådteatret, som strakte sig indtil midt i halvfemserne. Det normale besøg var i den første uge af maj, og med i lasten havde de fast en børneforestilling og en voksenforestilling. I 1979, da vort samarbejde begyndte, opførte de forestillingen "I" for børn over 3 år, og om eftermiddagen "Medeas børn" for børn i alderen 8 til 14 år. Altså ingen voksenforestilling det første år. Året efter hed forestillingen for de mindste "Som man råber i Skoven", og den var med Maria Stentz, Lasse Lunderskov og Michael Carøe. Forestillingen for de voksne var den første i en meget lang række af det, som blev kaldt "rigtige bådteaterforestillinger" Det var Ulysses von Itchacia, iscenesat af Thomas Malling og med bl.a. Geert Vindahl, Finn Rye, Egon Stoldt, Elisabeth Befrits og Erik Bach på scenegulvet. Jane Wessely havde lavet den skæve scenografi og tilsvarende kostymer.

I efteråret 1980 opførte Bådteatret forestillingen Jens Munk, efter Thorkild Hansens roman, dramatiseret af den Helsingøranske forfatter Kaj Nissen. Skulle båden fragtes til Helsingør. Det blev til, at den skulle opføres i Wiibroes gamle tappehal. Kulturelt Udvalgs formand, Ole Thestrup, påtog sig at fjerne de maskiner, der stod i vejen, og brygger Bjørn Madsen oplyste, at der ikke var "huller" under maskinerne... Ole Thestrup havde sit hyr med at få vennerne til at hjælpe, og da tappemaskinerne var fjernet, så viste det sig, at der var flere "huller". Chris fik en aftale med Haldur Christiansens tømmerfirma om at lukke hullerne og lave brandtrappe på bygningen, som brandmyndighederne havde krævet. Det blev en dyr fornøjelse, men da forestillingen kom i gang med et par dages forsinkelse, så blev det en stor succes.

Da forestillingen var færdigspillet, fik jeg lov til at være med til at rydde op. Scenetæpperne gik til Mørdrupskolens teatersal, og den store globus, lavet i papmache, kom til at stå på teaterkontoret de næste mange år. I forbindelse med forestillingen var der lavet undervisningsmaterialer i samarbejde med Nationalmuseet.

De kommende år blev det til 2 gæstespil i Helsingør, i maj, med en forestilling for børn om formiddagen, og en voksenforestilling om aftenen, og så et gæstespil i efteråret, hvor forestillingen i 1980 hed Månekongen og i 1981 hed Leonora. Månekongen handlede om

Christian VII og Struense. I den forbindelse var der lavet en særudstilling på Nationalmuseet, som efterfølgende blev flyttet til Marienlyst Slot, da båden blev flyttet til Helsingør.

"Leonora" handlede om Christian IV's datter, Leonora Christina. Det var forfatteren Svend Holm, der havde dramatiseret historien om Leonora, og det var Berthe Qvistgaard, der lagde krop til hovedpersonen. Verdenspremieren fandt sted i Helsingør Nordhavn, og efter en succesfuld premiere var der reception på Marienlyst Slot i forbindelse med åbningen af den udstilling, som Nationalmuseet havde lavet i samarbejde med Helsingør Bymuseum. Efter 14 dage i Helsingør Nordhavn blev Bådteatret bugseret hjem til Nyhavn, og udstillingen flyttet til Nationalmuseet.

Blandt de mange forestillinger, som Bådteatret spillede i Helsingør Nordhavn i maj måned, var "De tre Musketerer" og "Soldat Svejk", den sidste med Nilfisk støvsugertilbehør som en del af forestillingens indenditet. Men da vi kom ind i halvfemserne, blev repertoiret ændret. Besætningen blev udskiftet og vi kunne ikke sælge billetterne. Derfor sluttede Bådteatrets gæstespil i Helsingør.

I de gode år på Bådteatret havde vi stor succes med at sælge hele forestillinger til virksomheder og foreninger, og med efterfølgende mad i scenerummet. I disse år blev Peters fødselsdag ofte fejret med forestilling i Bådteatret.

Børneteaterfestival gennem 25 år

Det var vigtigt, at vi havde set de forestillinger, som vi skulle vise i Helsingør Børneteater. Teatercentrum, som var en organisation, som Kulturministeriet havde oprettet for at støtte det professionelle Børne- og opsøgende teater, arrangerede hvert år en børneteaterfestival et eller andet sted i Danmark. I 1978 og 1979 var jeg alene afsted, men i 1980, hvor festivalen blev holdt i Åbenrå, fandt vi ud af at lave en fællesrejse for alle fra Helsingør-området, der ville med. Vi var omkring 20-30 med i truppen, bl.a. pædagoger fra flere børnehaver, lærere fra skolerne, bibliotekarer politiker og vores egen bestyrelse. Vi boede på Missionshotellet og festivalen var ved at blæse væk. Om lørdagen kom der en orkanlignende storm, og det kæmpetelt, der var stillet op til billetudlevering, blæste omkuld og flere tagplader på hotellet kunne ikke holde til mosten. I 1981 var festivalen i Frederiksværk, og her boede vi på Arnakke Lejrskolen.

Allerede året efter "solgte" vi festivalpladser til interesserede i andre kommuner, og vores fællesrejse blev en institution indenfor børneteaterområdet. Det blev en sport at nå så mange forestillinger som muligt, og vi lavede anmelderskemaer som kunne hjælpe, når vi skulle vurdere kvaliteten, når vi kom hjem.

Hjørring var målet i 1982, og her serverede vi grillstegte kyllinger i toget fredag eftermiddag. Vel og mærke kyllinger, der var stegt i en kulgrill. Og de blev leveret på Århus Banegård, ind gennem vinduerne på toget.

I 1983 var festivalen i Esbjerg, hvor vi også havde booket os ind på Missionshotellet. Da de ikke havde plads til os alle, så havde de genbooket på et andet hotel i gaden. Det den booking var desværre røget i skraldespanden. Så var gode råd dyre. De fleste blev indkvarteret på omegnens kroer med betalt taxa, og godt midnat havde alle fået en seng at sove i.

Bornholm var målet i 1984, og på denne tur var hele kulturudvalget med, for året efter skulle festivalen til Helsingør. Vi boede på Missionshotellet, som helt havde fejlbedømt tilstrømningen af gæster lørdag aften. De skulle servere en middag for vores gæster, og normalt havde de ingen eller meget få gæster lørdag aften i deres restaurant. Men der manglede simpelthen borde i Rønne den aften, så restauranten blev fyldt op. Jeg selv var inviteret til middag med kulturudvalget og kulturudvalget i Rønne på hotel Griffen. Anledningen var drøftelser af næste års festival i Helsingør. Vi havde stakkevis af plakater med. Vi havde fortrykt et antal plakater med tid og sted, og så havde vi fået børn på skolerne i Helsingør kommune til at tegne deres egen festivalplakat. Det var også i Rønne, hvor jeg for første gang forlod en forestilling, fordi den var så pinlig dårlig, at jeg ikke kunne have mine krumme tæer i mine sko.

Børneteaterfestival i Helsingør

Hele planlægningen af festivalen havde vi intet at gøre med, men vi var med på sidelinien. Vi havde ønsket at få bedre forhold for de "opkøbere", som deltog i festivalen, bl.a. ved at de kunne bestille billetterne hjemmefra. Men det kunne teatercentrum ikke overskue dengang, men jeg kan da glæde mig over, at i løbet af de næste 10 år blev der indført en bestillingsordning for opkøbere, så man blev fri for at stå i kø en halv time før hver forestilling med risiko for, at der var udsolgt, når man kom frem til billetudleveringen.

Ved de tidligere festivals var det frivillige, der stod for maden med lange køer til resultat. Vi ønskede, at det med maden skulle gøres professionelt, og det blev overladt til Tonny Petersen i Helsingør-Hallen, som også skulle stå for "festmiddagen" lørdag aften for omkring 800 teaterfolk og teateropkøbere.

Jeg troede, at opgaven var lagt i de bedste hænder. Vi havde fortalt til Tonny, at det var et salat-spisende publikum, men Tonny vidste bedre. Han brændte inde med rigtig mange kasser pølser, og der var mange teatergæster, der ikke fik frokost den dag, for sandwich med salat var der stort set ingen af. Da vi så kom til aftenfesten, så var gæsterne meget sulten, men der var ikke mad nok!!! Vinen blev udsolgt, og der måtte hentes forsyninger. Vi havde fortalt, at det var et vindrikkende publikum, der kom til festmiddag. Øl var der masser af, men det var ikke et øldrikkende publikum, som Tommy havde regnet med.

En nyskabelse i Helsingør var brugerkonferencen, som var min opfindelse. En konference, hvor teaterfolk og brugere kunne drøfte fælles problemer. Det blev i mange år fremover en fast del af børneteaterfestivalen.

Festivalen blev afviklet på Borupgårdskolen og på Skolen ved Rønnebær Alle, samt Bådteatret i Helsingør Nordhavn. Der deltog 74 teatergrupper, som spillede 134 forskellige forestillinger i alt ved 320 opførelser. Bortset fra det med maden, så blev det en af de bedste festivaller i mange år med ros fra teatergrupper og publikum

I de kommende år arrangerede vi hvert år en fællesrejse. I alt omkring 25 år stod vi for disse ture,

som blev mere og mere anerkendt som en aktivitet i forbindelse med årets festival. I flere år fik børnebibliotekarer i Københavns Kommune at vide, at de skulle rejse med os. Det var billigere for kommunen. I mange år blev deltagerne bedt om at anmelde de forestillinger, de havde set, og resultatet blev sendt ud i ugen efter festivalen, så de havde lidt materiale at bestille efter, for man kunne jo ikke selv nå at se alle teatergruppernes forestillinger. Selv prøvede jeg at gå efter nye grupper, for derigennem at give nye grupper mulighed. Vi havde i midten af halvfemserne omkring 50 forskellige forestillinger hvert år, som blev opført omkring 150-200 gange

Teater eller skole – der skal vælges

Vi havde nok ikke snakket det igennem hjemme, men jeg kunne se, at jeg var ved at brænde mit lys i begge ender. Indtil ca. 1982 havde jeg nedsat tid i folkeskolen, men en ny lov åbnede mulighed for, at jeg kunne få arbejdet som leder af børneteatret som en kombinationsstilling, altså fuld løn som lærer med pension, og så modtog teaterforeningen en regning på den halve løn. Aftalen trak lidt i langdrag, fordi teaterforeningen var en privat forening. Men aftalen blev godkendt, og jeg var lidt mere sikker i mit job. Men det at være på halv tid i folkeskolen var ikke halv tid. Der var lærermøder, forældremøder, fagudvalgsmøder, og her kunne jeg ikke forlade skuden, når halvdelen af mødet var afviklet. Og med mange aftenforestillinger, aftenmøder i teaterforeningen og andre teateraktiviteter, så var jeg ikke meget hjemme hos Isser og vore drenge. Vi blev derfor enige om, at fremover skulle det være fuld tid på skolen eller fuld tid i Teaterforeningen eller fuld tid på noget helt andet.

Jeg drøftede også situationen med Gaardø, som nu var 79 år. Jeg kunne se, at slog vi hans stilling som teaterchef (½ tid) sammen med min stilling i Børneteatret, så ville det blive til en heltidsstilling. Jeg skrev et brev til bestyrelsen om situationen. Samtidig blev der opslået en stilling som daglige leder af det nye kulturhus Trommen i Hørsholm. Den stilling søgte jeg og blev indkaldt til samtale den samme dag, som jeg skulle drøfte situationen med Teaterforeningens bestyrelse. Samtalen i Hørsholm gik godt. Der var af mig "kendte" ansigter i ansættelsesudvalget. Resultatet fik jeg aldrig, for da jeg blev ansat af teaterforeningen som ny teaterchef, så ringede jeg afbud til Hørsholm dagen efter.

Det var nogle spændende dage som endte med det resultat, som jeg selv havde håbet på. Der blev udarbejdet en ansættelseskontrakt, som ud over lønnen gav mig 10% oveni til en pensionsordning

Jeg havde et par år registreret salget af billetter til børneteateret på EDB. Jeg havde udviklet et program i programmeringssproget Comal 80, og på sigt skulle det også indføres i voksenteateret

Vores teatersekretær, Hildur Andersen, var lidt uroligt for sit timetal, når der blev indført EDB, men det var min holdning, at vi blot skulle finde nye opgaver. Min vision var, at vi i Helsingør skulle kunne administrere teaterforeningerne i Frederiksborg Amt. Det nåede vi aldrig, men i mange år administrerede vi Frederikssund Teaterforening, og i enkelte år Frederiksborg Kulturcenter og Birkerød Teaterforening. I Frederikssund fik de med min medvirken også et børneteater, som var opbygget efter de samme principper, som vi havde haft i Helsingør siden starten af 70'erne, med tilskud pr solgt billet. Samarbejdet med Grethe Olsen, børneteaterets formand, fungerede fantastisk godt, og selvom hun som kulturudvalgsformand måtte gå udenfor, når kommunen skulle bevilge penge til børneteateret, så blev Frederikssund Børneteater behandlet godt af de bevilgende myndigheder. Vi var også i nogle år sekretariat for Helsingør Museumsforening og for FAHS, Frederiksborg Amts Historiske Samfund. Der blev rigeligt arbejde til Hildur!

Der var stadigvæk en stol til Chris

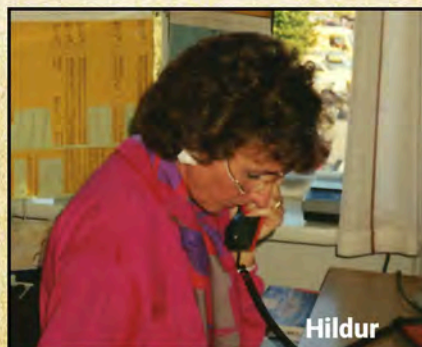
I det første år var der et par store mærkedage for Chris: En afskedsaften og hans 80-års fødselsdag.

Sammen med bestyrelsen sammensatte vi et festprogram, hvor skuespilleren Hans Henrik Krause læste en monolog, skrevet af Børge Jørgensen, Maria Stenz havde et viseprogram, Nyt dansk Danseteater kom med et uddrag af Carmina Burana, og et hold fra Hamlet revyen deltog også i hyldesten af Chris. Hans Henrik Krause havde haft Chris som lærer og instruktør på Horsens Realskole.

Chris fyldte den 16. marts 1989 80 år. Det skulle fejres ombord på færgen Prinsesse Elizabeth. Et par dage før kom Chris til skade med bentøjet og blev indlagt. Til trods for behandlingen på sygehuset fik han fri til sin egen fødselsdag, og med hjælp af Falck blev han bragt ombord, sat i en kørestol, og med vareelevatoren bragt op på restaurantdækket, hvor gratulanterne mødte talstærk frem. Ellers kom Chris næsten hver dag på kontoret, hvor han fortsatte med at skrive teateranmeldelser til Helsingør Dagblad, ligesom han løste andre opgaver for foreningen. Vi kom rigtig godt ud af samarbejdet. Aldrig blandede han sig i mine dispositioner.

Bent

Hildur

Chris

14 år som teaterchef

Jeg tiltrådte 1. juli 1988 som heltids teaterchef i Helsingør. Jeg kendte jobbet, og jeg havde mine tanker om, hvordan jeg ville drive "forretningen". Hovedopgaven var driften af foreningens forestillinger. Om efteråret var jeg sammen med bestyrelsen til teaterseminar, hvor teaterproducenterne præsenterede deres forestillinger for den kommende sæson. Sammen med bestyrelsen blev der så fastlagt et repertoire, som jeg forhandlede på plads i løbet af januar og februar. Når repertoireet var på plads, begyndte vi at planlægge markedsføringen. Der blev udarbejdet en brochure, som nogle år blev sendt ud til samtlige husstande i kommunen, andre år kun til medlemmerne og med fremlæggelse på bibliotekerne, i banker og sparekasser, og på offentlige kontorer. De sidste år havde vi også en hjemmeside, og for at gøre Teaterforeningen mere synligt fik vi et nyt logo i 1998. Den daglige drift gik med pressemeddelelser og afvikling af teaterforestillinger, og som noget nyt begyndte vi at tilbyde teaterbuffet ved flere forestillinger, et tiltag som blev en stor succes. Det var vigtigt med en helhedsoplevelse.

Jeg prøvede sammen med bestyrelsen at tilbyde flere alternative teaterforestillinger i Helsingør med svingende tilslutning, men fælles for disse forestillinger var, at det publikum, der mødte op, selv syntes at de fik en god oplevelse. Vi forsøgte bl.a. at lave en række forestillinger i det gamle sommerteater i Søstræde.

Der er mange højdepunkter fra de 14 år som teaterchef. Det er ikke muligt her at nævne alle de store teateroplevelser, som jeg fik med mit job. Jeg så stort set alle forestillinger, både børne og voksenforestillinger, og det tog jo meget af min tid. I 1996 var København europæisk kulturby, og vi havde i den forbindelse både en alternativ Hamlet-forestilling i samarbejde med Cantabile 2 fra Vordingborg, ligesom vi havde fået en fransk teatergruppe til Helsingør med to forestillinger, som havde et meget "sprængfarligt" indhold. Den ene forestilling handlede om en fransk landpolitipatrulje, som dirigerede trafikken på deres egen måde. Den anden forestilling var med en musikmaskine, der med fyrværkeri kørte gennem centrum af Helsingør for at ende på værftshalvøen med en afslutning, hvor en metronom i 6 meters højde sprang i luften, og blev til et Eifeltårn, badet i fyrværkeri. Disse forestillinger gav både indblanding af politiet og en kæmpe forsideartiklen i Helsingør Dagblad. Det var starten på international gadeteater i Helsingør.

2 år senere fortsatte vi med fransk gadeteater. Jeg havde sammen med Isser været i Aurillac i Sydvestfrankrig til gadeteaterfestival i august 1997, hvor vi valgte tre forestillinger ud til festivalen i 98. En rigtig spændende tur, hvor vi kørte med toget både frem og tilbage, og hvor vi så 5-6 forestillinger hver dag, foruden det vi gik forbi på gaden.

På kontoret indførte jeg EDB, både ved faktureringen af billetter, og til bogholderiet. Da man oprettede Billetnet i København under ARTE, fik Frederiksborg Amt tre terminaler, hvor den ene blev placeret på Teaterkontoret. Nu kunne vi sælge billetter til de københavnske scener, ligesom vi kunne sælge billetter til de store fodboldkampe i Idrætsparken. Publikum stod i kø på vores smalle trappe, når salget åbnede til nogle af de store arrangementer. Senere fik vi også "Billetmaskinen" og "Billetten" ind i huset. Mit mål var, at vi skulle kunne sælge billetter til al den kultur, som blev udbudt i Danmark. Målet blev ikke helt opfyldt, for pludselig kunne man købe billetterne hjemmefra, over internettet.

En teaterchef med mange jern i ilden

Udover de faste abonnementsforestillinger på Borupgårdteatret fulgte der også mange andre arrangementer med til jobbet. Hvert år havde Teaterforeningen i samarbejde med Helsingborgs Symfoniorkester og SFL-færgerne en koncert på Kronborg, ligesom vi solgte abonnementsbilletter til koncerterne i Helsingborg.

I samarbejde med Helsingør Dagblad tilbød vi hvert år billetter til forpremieren på Cirkusrevyen. Vi solgte hvert år omkring 800 billetter. I dag sælger jeg hvert år 50 billetter til beboerne i Rolighedsparken. Vi havde også hvert år en eller to "offentlige" forestillinger med Hamlet-revyen. Vi var også lokalt salgssted for Holiday on Ice i Forum i København

Som teaterchef blev jeg medlem af Teaterudvalget i Frederiksborg Amt. Udvalget havde Ole Honoré som formand, og udvalgets vigtigste opgave var at rådgive Amtsrådets kulturudvalg. De fleste teaterpenge i Frederiksborg amt gik til det københavnske teaterliv, og vi kæmpede bravt for at fortælle politikerne, at jo flere, som blev "hjemme" i amtets teaterforeninger, jo billigere blev det lovgivne tilskud til de københavnske teatre. I forhold til andre amter slap vi rimelig billigt gennem de mange sparerunder.

Det nye teater, som aldrig blev bygget

Da Teaterforeningen blev startet i midten af halvfjerdserne, blev Borupgårdteatret indviet, og i flere omgange forbedret, bl.a. med handicapindgang, nye stole og forstærkning af sceneloftet. Men vi var på en skole, og det var skolens tarv, der kom i første række. Vi blev altid behandlet godt på Borupgårdskolen, både af ledelsen og af det tekniske personale.

Ønsket om et rigtigt teater optog meget bestyrelsen i 90-erne og der var mange forslag, både om en reovering af Borupgårdteatret og om teater i det centrale Helsingør. Sammen med kulturudvalget var Ole Honoré og jeg på et par studieture til Jylland og på generalforsamlingen i august 1993 kunne vi præsentere en udbygning af Borupgårdteatret, som betød flere pladser i salen, en større scene og bedre omklædningsfaciliteter til skuespillerne. Vi planlagde vores aktiviteter, så salen skulle kunne indvies i efteråret 1994. Men der skete ikke noget, jo, de lovede os et helt nyt teater i Svingelport, og det arbejdede vi med på. Der blev holdt arkitektkonkurrence, og fundet en vinder fra Holland. Vi begyndte at lede efter penge, for den økonomiske model fordelte udgifterne med 1/3 til kommunen, 1/3 til amtet og 1/3 til private sponsorer. Men pludselig gik det hele i stå. Jeg tror, at det var økonomiudvalget sammen med kommunaldirektøren, der satte en kæp i hjulet. I hele projektfasen følte vi os som samarbejdspartner. Vi fik aldrig en officiel meddelelse om, at man havde droppet projektet. Vi måtte læse det i avisen.

Desværre blev udviklingen overhalet af andre interesser, og i forbindelse med planlægningen af det nye Hovedbibliotek på værftsgrunden, så blev der også planlagt en sal, som ikke opfyldte de ønsker, som teaterforeningen havde til projektet i Svingelport. Scenerummet blev for lille til mange af de turnerende teaterforestillinger, ligesom det blev for lille til de krav, som Sjællands Symfoniorkester krævede. Kulturværftet blev bygget efter min tid som teaterchef og som udenforstående syntes jeg, at rådgivningen har været for dårligt, og Teaterforeningen er blevet holdt udenfor.

Frederiksborg Amts kulturpris

I 2003 modtog jeg Frederiksborg Amts Kulturpris på teaterområdet. Med prisen fulgte der en check på 10.000 kr. Prisen blev overrakt af udvalgsformand og formand for Helsingør Teaterforening Ole Honoré og jeg fik den for mit store engagement gennem snart 25 år inden for børneteaterområdet, som initiativtager til gadeteaterfestivalerne i Helsingør og som foregangsmand i etableringen af dialog inden for teaterverdenen.

Kulturnat

I 1990 kom den første kulturnat til Helsingør. Det var biblioteket, der var i front i den arbejdsgruppe, som bestod af repræsentanter fra kirkerne, Bibliotekerne og Handelsstandsforeningerne i Helsingør, Espergærde Centret og Hornbæk. Fra 1993 var jeg formand i styregruppen, og det job beholdt jeg til jeg gik på efterløn. Jeg arbejdede meget for, at kulturen blev synligt i gaderne, og det lykkedes også, synes jeg selv. Således fik jeg musikskolens elever til at give koncert i forretningerne nogle af årene.

Domsmand

I perioden fra 1970 til 1990 var jeg Domsmand, først i landsretten, og senere i Byretten i Helsingør. Som domsmand blev jeg indkaldt 4-5 gange om året, og nogle af sagerne var over flere dage. Men det stoppede, da jeg blev chef på Teaterkontoret.

CF-kommissionen

Efter kommunevalget i 1989 blev jeg valgt ind i CF-kommissionen som repræsentant for partiet Venstre. Der var tre-fire møder om året og med borgmester Knud Axelsen som formand, så manglede der aldrig forplejning. Vi var et år på besøg hos Civilforsvaret i Hjørring, og besøgt i den forbindelse det store akvarium i Hirtshals, - bag kulisserne. Et spændende besøg for en gammel geografilærer.

Frie Børnehaver

Vores børn gik begge i Skovparkens Børnehave, som var startet af Frie Børnehaver. På et tidspunkt blev jeg bedt om at overtage formandsposten for Frie Børnehaver i Helsingør Kommune, hvilket jeg var i 6-7 år. Vi lavede kurser for medarbejderne, bl.a. med Pin Pon, i førstehjælp og vi stod for udstillinger på biblioteket.

Radio Helsingør

Det var journalist Søren Kaster, der fik mig med i bestyrelsen for Radio Helsingør. Ved det første bestyrelsesmøde meddelte den siddende kasserer Kjeld Agri, at han på grund af sygdom måtte nedlægge hvervet, og efter noget pres påtog jeg mig arbejdet. Arbejdet som kasserer blev mere omfattende, da Frederiksborg Amts Avis gik konkurs, og lytterforeningen overtog hele ansvaret for radioen, indtil Helsingør Dagblad omkring år 2000 overtog driften.

Foreningen Norden

Jeg var i flere år med i bestyrelsen for Foreningen Norden i Helsingør, og det, der var mest spændende i den forbindelse var samarbejdet med Foreningen Norden i Helsingborg. Hvert år blev der arrangeret "Bogens Dag" og vi lavede også flere rejser og udflugter

sammen. Den mest spændende tur var til Berlin, hvor svenskerne sad i venstre side af bussen og danskerne i højre side. På turen besøgte vi de nordiske ambassader i Berlin, også indenfor i selve den danske og i den svenske ambassade.

Borgmester Peder Christensens Fond

Bestyrelsesarbejdet i Foreningen Norden førte også til en plads som kasserer i styrelsen for Borgmester Peder Christensens fond for Nordisk Samarbejde, hvor også bystyret i Helsingborg og Helsingør var repræsenteret. Fonden disponerede over renteafkastet fra en fond på omkring 150.000 kr.

Helsingør Aftenskole

I en årrække var jeg med i bestyrelsen for Helsingør Aftenskole, den skole, som Chris havde drevet så fint gennem flere generationer. De sidste år som formand, og i den forbindelse blev jeg også formand for aftenskolernes fællesudvalg, et forum hvor vi drøftede fællesproblemer i forhold til kommunen

Teaterforeningen i Helsingør

I 2001 vedtog teaterudvalget i Frederiksborg Amt, at vi skulle prøve at få teater ud i de områder i amtet, som de eksisterende teaterforeninger ikke dækkede. Jeg skulle prøve at få teater til Helsingør, hvor jeg henvendte mig til kulturchef Anette Sørensen. Der havde tidligere været en teaterforening, som blev lukket på grund af manglende tilslutning

Den første sæson blev «drevet» med rimelig tilslutning af Teaterforeningen i Helsingør i den gamle Helsingør-hal, og i maj 2003 blev der oprettet en ny teaterforening i Helsingør med Karen Lindberg som formand. Den anden sæson i Kulturhallen var langt fra en succes med kun 30 medlemmer. Lidt bedre gik det året efter, men de dårlige teaterforhold i Helsingørshallen gjorde det svært at få publikum frem til forestillingerne.

Hvad bestyrelsen ikke vidste, var, at formanden for Frederiksborgs Amts kultur- og erhvervsudvalg og borgmesteren i Helsingør havde lavet en aftale om et samarbejde om en teaterscene i forbindelse med udvidelsen af Helsingør Gymnasium. At de to personer i virkeligheden var én og samme person, nemlig Claus Lange, kan være grunden til, at dette projekt kom op at stå.

Med ekstra støtte holdt Kulturudvalget liv i Teaterforeningen, så den var klar til at indtage de nye omgivelser, som blev døbt Gribskov Kultursal. Med kommunesammenlægningen ændrede foreningen også navn til Gribskov Teaterforening. Foreningen har siden spillet teater for både børn og voksne og formidlet klassisk musik.

Interessen har gennem årene har været svingende, men gennem de seneste år har der hvert år været omkring 3000 publikummer i teatret i Gribskov Kultursal.

Jeg stoppede som leder efter 8 år, men havde regnskabet i endnu 3 år, inden jeg gik på pension. Men jeg glæder mig over, at Peter stadigvæk står for deres hjemmeside. Det er han rigtig god til.

Min sidste tid i Teaterforeningen

Teaterkontorets sekretær, Hildur Andersen, havde bestemt, at hun ville gå på efterløn, når hun blev 60 år. Det passede med at hun skulle forlade teaterkontoret med udgangen af august 2002. Der blev i den forbindelse ansat to nye medarbejdere, som skulle læres op i løbet af august måned. Men desværre blev Hildur syg, og jeg måtte stå for oplæringen ved siden af mit eget arbejde.

Samtidig blev min mor syg og indlagt på Kalundborg Sygehus, hvor besøgte hende flere gange om ugen, indtil hun døde. De to nye medarbejdere sagde deres stilling op, fordi de følte sig stressede... Det gjorde jeg også. Jeg kunne efterhånden kun overse at flytte bunker. Flytninger i Toldkammeret og kontorfællesskab med Turistbureauet gjorde heller ikke arbejdet lettere.

Efter aftale med bestyrelsen forlod jeg chefjobbet pr. 1. januar 2003, og kunne forsætte i "Hildurs stilling". Ny chef blev Jens Frimann Hansen, som kom fra Kanonhallen. Han havde hjulpet mig omkring de internationale aktiviteter ved Kulturbymarrangementerne, og vi havde siden da haft et godt samarbejde med de internationale grupper, vi prøvede på at få til Helsingør i forbindelse med gadeteaterfestivalerne. Den 1. november 2005 stoppede jeg i Teaterforeningen.

Min dejlige familie

Nu har jeg skrevet meget om mit arbejde i Teaterforeningen og alle de andre foreninger, der har nydt godt af mit engement. Isser har flere gange sagt, at hun kunne godt ønske, at mit engement var ligeså stort i hjemmet, og for vor egen familie. I det daglige tog Isser sig af børnene, af tøjvask og hvad der ellers skulle gøres, mens jeg har stået for madlavningen, indtil Isser forlod arbejdsmarkedet. I en periode havde vi rengøringshjælp. Således kom Issers moster "Bøsten", Henny en gang om ugen i mange år. Det hjalp os meget i vores travle hverdag.

Vores mærkedage og fester

Vi var i vores yngre dage meget til fest og gæstebud. I mange år indbød vi til Egegårdsfest på Egegården, et sammenskudsgilde, hvor gæsterne kom med madkurven og det gode humør. Så havde vi sørget for musikken og opdækningen

Til vores kobberbryllup i maj 1980 blev vi overrasket med morgenmusik og morgenkaffe, og festen blev holdt på Bodilvej. Min 40 års fødselsdag blev fejret i 1984 med karneval og da Isser skulle fejre 40 års fødselsdag i 1987, var det blevet moderne med enten drenge eller pigefrokost. Hun inviterede til drengefødselsdag. Den store overraskelse kom, da gæsterne satte sig til bords, så sad alle damerne der allerede. Alle pigerne havde holdt det

hemmeligt for drengene. Issers fætter Poul havde lært os at fejre 47-års fødselsdag med Carlsbergs juleøl "47", så det prøvede vi, da jeg blev 47 år og med en høj promille gav det god stemning fra starten.

Vores sølvbryllup i 1993 startede i snestorm. Vi kunne høre, at de frøs, da de satte æresporten op. Det var Søren og Conny, Jørgen og Ilse, Erik og Karin, Søren og Peter, der stod for den overraskelse, og der var vel omkring 50 til morgenkaffe, udover kollegaer, venner og bekendte også Espergærde-basserne, som dengang altid mødte op, når der var fest. Selve festen blev holdt i Dansk Folkeferie i Gilleleje, hvor gæsterne blev indkvarteret i feriehytterne, og middagen holdt i Feriekroen. Min overraskelse til Isser var en monolog, med skuespiller Torkild Lindebjerg, som jeg kendte fra mit teaterarbejde.

I 1989 blev Søren konfirmeret og i 1993 blev Peter konfirmeret. Begge fester blev holdt i mødelokalerne i Sparekassen på Prøvestenscentret, som var meget velegnet til formålet. Min 50-års fødselsdag blev holdt med en stor reception i Toldkammeret, som teaterforeningen holdt for mig.

Den sidste mærkedag, jeg vil nævne, er vort Guldbryllup i 2018. Udover morgenkaffe med æresport, som vores børn havde lavet, så blev der ikke holdt fest. I stedet var vi på en uges ferie til Kroatien med hele familien, og turen var så god, at Vitus stadig spørger om, hvornår vi skal hjem til Kroatien igen. Vi havde lejet et hus lidt nord for Dubrovnik, hvor vi var på egen kost bortset fra to dage, hvor vi fik en velkomstmiddag og en festmenu, lavet af husets ejer.

Gæsterne til vores fester og vores omgangskreds i øvrigt har altid været vores nærmeste familie, vores forældre, Issers bror Erik, mine søskende Leif og Anni og deres familier, vores nærmeste venner Ilse og Jørgen, Søren og Conny, Jane og Svend og Inge og Torben, foruden kollegaer og gode bekendte.

Familiefoto fra vores sølvbryllup

Vores mange rejser

Vi har altid nydt at rejse. Fra første dag, vi var sammen, nød vi at køre ud for at opleve verden omkring os. Vi startede som teltcampister, så fik vi teltvogne, og gennem en halv snes år kørte vi Europa tynd med vores campingvogn på sleb.

I de mange år, hvor Søren og Peter var med, spillede vi tit bilbanko for at få tiden til at gå ned gennem Europa, Tit lød det fra det fra bagsædet: Hvornår er vi der? Hvornår er vi der??? Så kunne der godt være langt til Gardasøen. Især det år, hvor Peter fik skoldkopper på vejen.

Vores rejseoplevelser kunne blive til en hel bog for sig selv, men listen, som findes bagi denne bog, giver en oversigt over, hvor vi har været henne. Vi har rejst i Norge og Sverige, vi har mange gang været i Italien, Østrig og Tyskland, på ture i Frankrig, ligesom vi de første år besøgte eksotiske Jylland, hvor vi flere gange endte hos Sonja og Leif i Holstebro på grund af regnvejr. Vi har prøvet at bakke mange hundrede meter med campingvognen, fordi bilen ikke havde kræfter til at trække den op på en plads i Toscana. Den sidste tur med campingvognen var i 2001 til Italien. Året efter fik vi vognen afsat, få dage før, vi tog på busrejse til Nordkap med Anders Kirkegaard som rejseleder. De seneste år har vi taget et fly til landet, vi ville besøge, lejet en bil og bestilt overnatninger på Booking.com. Vi har også benyttet os af arrangerede rundrejser, bl.a. til Thailand, Andalusien og Makedonien og vi har en enkelt gang været på togrejse: Til gadeteaterfestival i Aurillac i Sydvestfrankrig. Det tog 24 timer hver vej, med sovevogn og liggevogn. Togturen var en oplevelse i sig selv. Ærgeligt, at det skal være så dyrt.

Operarejserne har også været en stor del af vores rejseoplevelser. I samarbejde med Anders Kirkegaard fra Dania Rejser arrangerede jeg operarejser for Teaterforeningen fra jeg blev chef i 1988 indtil Riis Rejser havde overtaget Dania Rejser. Derefter brugte vi Schönbergs Rejser indtil den sidste tur i 2016 til Verona, hvor vi ikke kom med på grund af min bypassoperation.

Vi har oplevet opera i operahuse i hele Europa, og har en enkelt gang været i New York. Vi har oplevet Aida tre gange i Verona, i Tallinn og i København, men også i Savonlinna i Finland, hvor jeg har oplevet en af de bedste opsætninger. Tæt og intenst, når de 300 medvirkende bevæger sig rundt i en stram koreografi til Triumfmarchen.

Drengenes opvækst

Søren og Peter har fra dag et været ønskebørn. Der skulle gå næsten 6 år, inden der var resultat af vores anstrengelser. Som tidligere nævnt, så flyttede vi i 1970 til Søndermarken, og inden Søren kom til verden, boede mormor og morfar også i Søndermarken, i et rækkehus i nr. 63. De var en meget stor hjælp, både da vi boede på Søndermarken, men også senere, da vi flyttede til Bodilvej. Der var fast afhentning i børnehaven og middag om torsdagen, hvor Isser arbejdede længe i banken. Og havde vi brug for en barnepige, så kunne det også løses i de fleste tilfælde. Ellers kendte jeg nogle store skolepiger, vi kunne trække på. Begge vore drenge gik i Skovparkens Børnehave, og de kom senere på Espergærde Skole, fordi jeg som lærer på Mørdrupskolen ikke ønskede at vi skulle være på den samme skole. Sørens skolegang gik godt uden de store problemer, men for Peters vedkommende opdagede vi - hans klasselærer og jeg - alt for sent, at han var ordblind.

Dermed blev hans skolegang ikke altid lige spændende. Deres fælles fritidsinteresse var bl.a. spejderlivet, og der blev brugt mange timer i spejderhytten Quercus ved Flynderupgård. Som forældre måtte jeg i en årrække påtage mig jobbet som redaktør af deres spejderblad i KFUM & K. Søren nåede at få en studentereksamen, mens Peter gik ud af 10 klasse for senere at komme i lære som elektriker. Begge har de taget en uddannelse om pædagog, og har nu lederstillinger i SFO'er.

Afsked med vores forældre

Vi blev meget overrasket, da vi opdagede, hvor syg morfar var, inden han døde i 1994. Vi var på operatur til Verona, og da vi tog afsted, sad han ved rattet, da han og mormor kom ned for at vinke farvel ved bussen på Espergærde Centret. Men da vi skulle hjem, kom der telefonbesked fra Erik, at han ville hente Isser i lufthavnen, fordi det var lige før... Isser nåede at tage afsked med sin far, men det var i sidste øjeblik. Morfar døde den 31. august 1994, 72 år gammel

Mormor blev aldrig sig selv igen. Hun savnede morfar, kunne ikke lide at være alene, og da hun fik en ven, var det for at undgå ensomheden. I julen 1996 blev mormor syg, og derefter gik det ned at bakke gennem hele vinteren. Hun var blevet indlagt på hospitalet i Hørsholm, og ugen før påske meddelte hun, at hun ikke ønskede mere behandling. Hun døde den 18. april 1997, kun 72 år gammel. Dagen efter hendes bisættelse tog vi på operarejse til New York.

I 1998 blev farfar Tage 80 år, og det blev fejret ved en fest for familie og venner. Farfar så træt ud, men han var mere syg, end vi anede. Kort tid efter blev han indlagt på psykiatrisk afdeling på Statshospitalet i Nykøbing, og derefter på den lukkede afdeling af plejehjemmet i Kundby. Han var blevet dement, og kunne ikke styre sig selv. Farmor turde ikke have ham boede mere, men hun besøgte ham stort set hver dag i det år, han levede inden han døde den 16. november 1999. Juleaften 1998 var far hjemme, men det var en meget nedbrudt mand, jeg måtte køre tilbage på plejehjemmet. Kort tid før sin død faldt han ud af sengen og fik lårbensbrud. Det var operationen efter dette fald, han ikke overlevede, og tak for det. Farfar blev 81 år gammel.

Farfars sygdom var ved at tage livet af farmor. Hun havde selv store problemer med hjertet, og i foråret 2000 fik hun en tredobbelt bypassoperation. Det gav hende livet tilbage, og hun passede igen sin have og blomster som i gamle dage. Men i foråret 2002 blev hun ramt af kræft i maven, og den 15. august 2002 døde hun på Kalundborg Sygehus, 84 år gammel.

Huset i Sverige

Mellem jul og nytår 2002 havde vi lavet to sommerhusaftaler ved Vestkysten. 2. juledag kørte vi til Vester Husby for at besøge Erik og Karin i deres sommerhus. Dagen efter fortsatte vi til Grærup Strand, hvor vi besøgte Leif og Sonja i deres sommerhus sammen med Anni og Per. Under dette ophold aftalte vi, at vi fremover skulle mødes to gange om året, mellem jul og nytår på skift i vores hjem, og i maj måned et eller andet sted, hvor vi på skift arrangerede en miniferie. Disse arrangementer er gennemført hvert år, og vil fortsætte, så længe vi kan tygge smør! Anni og Per kunne så fortælle, at de stod for at skulle bygge sommerhus ved Bisserup Strand. På vejen hjem fra denne juleferie snakkede vi om, hvorvidt vi også skulle anskaffe et sommerhus, så vi havde noget at bytte ned!!!

Fra midten af januar startede jagten. Vi krydsede hver uge, lørdag eller søndag, Øresund for at se på sommerhuse i det svenske. Jeg tror, at vi så mindst 50 sommerhuse i den vinter. Fredag den 21. marts havde jeg som altid på denne dag fødselsdag, men vores ældste søn meldte afbud, for han skulle i byen med nogle venner. Men han ville komme til frokost om lørdagen. Det passede os ikke, for vi skulle til Sverige for at se på hus. Han ville da gerne med, og vi måtte vente med at tage af sted til ved 10-tiden. Kort før afgang kom der en mail med nok et hus. Vi lagde dette tilbud i bunken for dagens besøg, og så var vi afsted. Det sidste hus lå i Halland, 30-40 kilometer fra Falkenberg inde i landet.

Da vi så huset, Kila 106, var vi alle solgte. Selv Søren, som havde sovet på den lange tur, var klar til at købe. Vi kunne se, at huset var beboet, så jeg gik ind og bankede på døren. Vi blev hjertelig modtaget, og vist rundt. Vi kom under 24 timer efter de havde sat huset til salg.

Der kom nu budrunder, og vi var spændt på, hvor meget vi skulle betale. Vi havde lagt et bud på 325.000 SE kr., som var udbudsprisen, med overtagelse 1. maj, men således at Bertil og Britt Yngstrand kunne blive boende indtil de havde fundet noget nyt at bo i... De valgte vores tilbud, og i juli måned kunne vi overtage et dejligt lille træhus midt ude i skoven, 25 meter fra Ätran, som ud for vores hus var stemmet op i en stor sø.

Vi fik 9 dejlige år i det svenske. Vi var deroppe mindst hver 14. dag, og vi fik mange besøg af familie og venner. Leif og Sonja kom flere gange cyklende fra Varberg og Maja og Peter holdt i flere år sommerferie i huset.

I de år, vi havde huset i Gällered, fik vi bygget terrasse til, fik ny skorsten, fik isoleret "Frigabo", ligesom huset blev malet hvert andet år. Vi nåede desværre de sidste år, vi havde huset, at få indbrud tre gange, og det gav en utryghed, hver gang, vi nærmede os huset. Det var en af grundene til, at vi solgte Kila 106. Efter flere budrunder blev huset solgt til 920.000 SE kr.

Rækkehus i Rolighedsparken

Efter drengene var flyttet hjemmefra, havde vi flere gange talt om, at vi havde for meget plads på Bodilvej. Kunne vi lukke første sal af, eller skulle vi finde noget mindre. Det var da også et problem, at vi nu havde 2 træhuse, der skulle males ind imellem. I 2006 blev der annonceret med et nyt Lind og Risør boligområde på kanten af Rolighedsmoserne, for enden af Højvangen. Vi besøgte byggepladsen flere gange, fik tegninger og vilkår, og da vi endelig fik taget os sammen, var første afdeling udsolgt.

Vi blev de første til at vælge i anden afdeling, og valget faldt på nr. 41 Da vi skrev under på købsaftalen, var der omkring 1½ år, til vi kunne flytte ind. Bodilvej blev sat til salg, lige inden boligboblen sprængte i 2007 og det blev svært at få huset solgt. Ja, vi havde to huse i næste ¾ år, inden vi fandt køberne. I Rolighedsparken flyttede vi ind i maj 2008, efter vi havde fået det køkken, som vi gerne ville have, og som Lind og Risør ikke kunne levere.

Ikke en dag har vi savnet Bodilvej, og vi har det dejligt i det "oldekolle", som Rolighedsparken er ved at blive, med godt naboskab og et skønt område, som ikke findes bedre i hele Espergærde.

Vores dejlige familie

Maja og Peter har altid været spejder sammen, også da de var på international spejderlejr på Grønland. Jeg tror ikke, at det var den spejderlejr, der gjorde udslaget, for Peter tog hjem før tid på grund af myg, og det ville han næppe have gjort, hvis han var forelsket op over begge ører. Men den 6. maj 2006 blev de gift i Sct, Maria Kirke i Helsingør og festen blev holdt på Bodilvej. De stiftede hjem på Pontoppidansvej. Her kom Johanna til verden den 2. januar 2008, senere kom Annika den 17. januar i 2011 og sidst kom Vitus den 25. februar i 2014. Undervejs flyttede de over Ålsgårde nogle år, indtil de fandt huset på Støberens Vænge i Hornbæk.

Søren boede i København, da han var med til at ansætte Susanne på Hellerupskolen. De blev gode venner, så gode venner, at de fik Cecilia den 10. august 2009. Vi havde mange gange sagt til Søren, at han skulle sikre sin familie ved at blive gift. Da Cecilia blev døbt ved en privat dåbsgudtjeneste i Hans Egedes Kirke i København den 8. november 2009, overraskede de alle ved at gå til alteret efter barnedåben for at blive viet. Året efter kom Otto til verden den 29. oktober 2010. Forinden var de flyttet til Mindevænget i Espergærde i sommeren 2010.

Vi har været privilegerede med at have vores børnebørn så tæt på. Vi har gennem årene hentet børn i børnehave og skole en gang om ugen, og sørget for, at familien fik et godt måltid farmormad. Det var desværre ikke altid, at alle, kunne lide kosten, men alligevel tror jeg, at disse spisninger har været populære og vil blive husket. Vi har også indført en 10-års, hvor foreløbig Johanna har været med i Berlin, og Cecilia i London

Pensionistens fritidsinteresser

I mit voksenliv har det været teatret, der har været min store interesse. Men i en periode byggede jeg også modelbane, da drengene boede hjemme, og senere begyndte jeg at samle på frimærker. Da jeg gik på efterløn i 2006, havde jeg stadigvæk opgaver for Gribskov Teaterforening, ligesom jeg stadig stod for teaterforeningens operarejser. Jeg begyndte også lidt som rejseleder. Jeg nåede således 4 gange til Nordkap foruden Savonlinna, Tallinn og flere gange til Kalmar og Øland. En enkelt tur til Gotland blev det også til, inden jeg brød samarbejdet med Riis-Rejser. Jeg tror, at min rapport på deres nye Nordkap-tur var for kritisk. Jeg var lovet en ny tur, men pludselig blev aftalen annulleret. Det betød, at jeg også annullerede de andre ture, jeg havde påtaget mig. En kort periode var jeg også turleder for LOF.

Fra den første generalforsamling i Rolighedsparkens Grundejerforening har jeg været valgt som kasserer, og jeg har mere eller mindre stået for fælleshuset og de fælles-arrangementer, som vi har holdt. Fast har vi hvert år haft besøg af gadeteaterfestivalen med en forestilling, som jeg har kunnet skaffe jævnt før min fortid i Helsingør Teaterforening. Vi har haft flere foredragsaftener, julefrokost og oktoberfest. Jo, vi har hygget os i Rolighedsparkens oldekolle.

En anden aktivitet, som også tager meget tid, er slægtsforskningen. Jeg var startet så småt med at lave familieoversigter og i 2009 meldte jeg mig ind i DIS Helsingør. (DIS står for Data i Slægtsforskningen) Et par år efter var jeg i bestyrelsen og blev derefter valgt som kasserer. I 2020 udtrådte jeg af bestyrelsen, men fortsatte med at undervise.

Resultatet af min slægtsforskning er blevet meget omfattende, og materialet bliver større og større. Jeg arbejder med mit eget system, og lægger meget vægt på at finde anernes historie.

Men ellers bruger pensionisterne tid på børnebørn, på haven og huset. Således gik sommeren 2020 med at vende fliser og bygge haven om ved gavlen af huset. Vi kunne jo ikke rejse, og vores børnebørn måtte ikke besøge os. Alt sammen på grund af Corona-smitten.

Lidt om Isser og hendes karrierer

Selvom dette skriv er om mig, Bent, så skal der også stå lidt om Isser, min hustru gennem 52 år og jeres farmor. Isser hedder rigtig Ingelise Skjoldelev Jeppesen, og blev født Madsen til efternavn

Isser blev født den 23. december 1947 i den jyske by Brande. Hun hørte ellers til i Randers, hvor begge hendes forældre kom fra. Men Issers far havde fået arbejde ved DSB som fyrbøder, og var forflyttet til Brande, hvor han kørte godstog til og fra brunkulslejerne i Søby. Derfor havde de fået en lejlighed i Brande, og det var der, Isser blev født. Hun blev døbt i Sct. Mortens Kirke i Randers den 25. januar 1948, og faddere var udover forældrene Issers farfar, Arne Madsen, og Issers faster, Tove Madsen.

Omkring 1949 får Issers far tilbudt arbejde i Helsingør, også som fyrbøder, og det betyder, at hele familien flytter til Sundbyen. Familien boede først på Rolighedsvej, hvor lillebror Erik kom til verden. Derefter på Peder Skrams Vej og da jeg lærte Isser at kende, boede familien på Blichersvej.

Isser startede sin skolegang på den daværende Sønder Strandsvejs skole, og efter 5. klasse kom hun på Lundegade Skole, hvorfra hun fik realeksamen den 20. juni 1964, Hendes klasselærer i realklasserne var Erik Stenild Jensen, som næsten til sin død samlede klassen en gang om året. Isser blev konfirmeret 14. oktober 1962.

Efter realeksamen fik Isser en elevplads i Sparekassen for Helsingør og Omegn, og i sommeren 1968 var hun uddannet som sparekasseassistent. Men på grund af hendes unge alder, måtte hun vente et halvt år med at få fuld løn. I sit arbejdsliv har Isser oplevet at arbejde i 5 pengeinstitutter: Sparekassen for Helsingør og Omegn, Sparekassen SKS, Sparekassen SDS, Unibank og Nordea, men arbejdspladsen har været den samme. Hun startede i Stengade, var en årrække i Kløvermarken i Espergærde, en årrække i afdelingen på Gefionsvej, i Ålsgårde dels i filialen, dels i revisionsafdelingen, tilbage til hovedkontoret i Stengade og senere i Prøvestenscentret i sekretariatet, en kort periode i Filialen i Fredensborg for at slutte hos pensionsspecialisterne i Hillerød. Isser havde 25 års jubilæum i 1989 og 40 års jubilæum i 2004.

Issers bedste ungdomsveninde var Dorthe Lund. De hyggede sig sammen, var sammen i Schweiz for at besøge Dorthes bror og svigerinde. Men da Isser og Dorthe blev gift, løb venskabet ud i sandet.

Som barn var Isser spejder (blå) og i en længere periode spillede hun badminton. Hun var også i en årrække med på sparekassens hold i kvindefodbold under firmaidrætten. I en lang årrække gik Isser til porcelænsmling hos Dorthes mor, Bodil Lund, og af de mange resultater fra denne undervisning skal fremhæves Issers Flora Danica, porcelæn til opdækning til 12 kuverter med fade, sovsekander og skåle. Min julegave til Isser var i mange år hvidt porcelæn. Isser har aldrig gået til kjolesyning, så hun er selvlært. Der kommer næsten hver uge opgaver fra børnebørn og svigerdøtre. Sidst er det mundbind i Coronakrisen.

Vores Ferierejser

Gennem alle årene har vi ført en liste over vores ferierejser, og det fortæller om, hvor ofte vi har forladt vore hjemlige græsgange for at opleve verden omkring.

1967

- På tur til Jylland – familietur til Randers og til Ansager.

1968

- Norge med Issers forældre og bror Erik

1969

- Harzen - da min Moris Mascot brændte sammen. Sammen med Leif med "dame"

1970

- Schweiz, hvor Isser bliver solskoldet i Flims !!

1971

- Vi starter i Dronningmølle – Bent med HJO i Isserlohn

1972

- Norge Sognefjellsvejen og Bergen

1973

- Wien & Venedig - Sommertur til Kalmar med Jørgen og Ilse

1974

- Skiferie Wagrein, Østrig - Vi byggede hus i Dronningmølle

1975

- Sommerferie i Dronningmølle + Holstebro

1976

- I Habo i Sverige med mormor og morfar.

1977

- I Førde med Intervac, hvor vi på vejen overnattede i Gjøvik hos den norske formand for Intervac

1978

- I Vagn Nielsens sommerhus på Sejerø (for meget saltvand !) sammen med Leif og Sonja

1979

- Vinterferie på Fagerfjell i Norge. Søren var med, Peter hjemme hos mormor.

- Sommerferien gik til Mogens og Lizzi i Rødby, hvor vi besøgte Knuthenborg. Derefter via Tyskland til Slesvig og Holstebro – Var Legoland (sammen

med familien i Holstebro - det år, hvor vi mødte Else og Christian i Legoland.

- Med Jørgen og Ilse på Møns Klint

- Besøg hos Mimi og Kresten i Sverige

1980

- Hobro - Skagen - regnvej -> Holstebro

1981

- Østrig - på jagt efter Jørgen og Ilse (det år, hvor det regnede i Holland, da vi passerede Hamburg)

1982

- Bellavista i Italien, med skoldkopper i Gardasøen.

1983

- Hos Leif og Sonja, samt i Tommerups sommerhus i Sverige.

1984

- Sommerferie i Norge med mormor og morfar

1985

- Schwarzwald - Schweiz - Camping Gisser 1. gang.

- Bent spejderlejr på Fyn med Søren

1986

- Østrig (Peter møder Max) - Camping Gisser

sammen med Leif og Sonja

1987

- Bad Lauterberg 1.gang (med sne)

- Holland - Mosel

- familietur med mormor og morfar til Tunesien.

1988

- Altenau i Hartzen

- Møn - Lolland - Fyn - Jylland - Mors -Vi mødte Søren og Conny, som "overtog" Søren

1989

- Efter Issers jubilæum ferie i Sydsverige og på Øland

- Operatur til Wien og Budapest

1990

- Lalandia, Bent med sønner

- Jylland fra tå til top (Det år med Vorbasse Marked)

- Operatur til Berlin i det nye Tyskland

Savonlinna

Laksefrokost på Nordkapturen

Kila 106 i Gällared

1991

- Harzen, Hohegeiss, med første besøg i øst Harzen
- Alsace
- Bent på kanotur med spejderne i Sverige
- Operatur til Prag

1992

- Hamburg med Dania (kun Bent)
- Med morfar på vennetur til Helsingfors
- farfar og farmor har Guldbryllup.
- Firenze - Fiesole
- Musicaltur til London

1993

- Orsa, Dalerne, Sverige + Stockholm. Turen sluttede ved Kinna, hvor både mormor, morfar, farmor og farfar boede i hytter - fætter Jens Madsen var med
- Operatur til Wien (med de dyre billetter til Lucia di Lammermoor med Andrea Rust) samt Prag
- Vores Sølvbryllup i Gilleleje

1994

- Paris - Normandiet
- Operatur til Verona
- Morfar dør
- Til julemarked i Berlin med mormor

1995

- Harzen sammen med mormor, Benni og Kinderæg
- Operatur til Skt. Petersborg
- Frankrig bl.a. Pont du Gare - Italien (Erik)

1996

- Unibanks lejlighed i Cannes + Italien (Erik) sammen med Nynner og Klaus
- Schweiz - Sydtyskland - Italien (Erik)
- Operatur til Verona

1997

- mormor dør
- New York i maj
- Italien, Toscana, hos Erik og Karin for sidste gang i Italien. Peter og Søren flyver.
- Gadeteaterfestival i Aurillac i Frankrig med tog
- Berlin

1998

- operatur til Rom
- Tjekkiet og Østrig i regn
- I Berlin til Anders Kirkegaards 60 års fødselsdag

1999

- I Wien og Budapest med sejlads Wien Budapest.
- Tre uger til Belgien og Frankrig: Gent, Brygge, Loire-dalen, La Rochelle, Le Pyu, Pont du Gare

2000

- Athen alene to
- Dresden - Krumlov - Millstättersee - Trento - Munchen
- Operatur til Verona med bus i august
- Forlænget weekend i Schwerin med Opera og julemarked

2001

- Forlænget weekend i Hamburg med opera sammen med Inge og Torben
- Operatur til Prag
- Sidste tur med Campingvognen Schweiz - Torino - Iseosøen
- Operafestival i Savonlinna. Rigoletto & Aida
- La Boheme i Berlin

2002

- Bustur til Nordkap
- Berlin med drengene
- I Vester Husby + Grærup Strand mellem jul og nytår

2003

- Berlin uden Andrea Rust
- Køber hus i Sverige
- I Rom sammen med Leif og Sonja
- Toscana & Amalfi kysten i lejligheder
- Første sommer i huset i Sverige La Boheme i Århus
- Teatertur til Polen

2004

- Vestjylland med Basserne
- Schwalenberg, familietur med Anni & Per + Leif & Sonja
- Nordengland. Sejlede fra Göteborg til Newcastle

Sydafrika

Landsby på Kreta

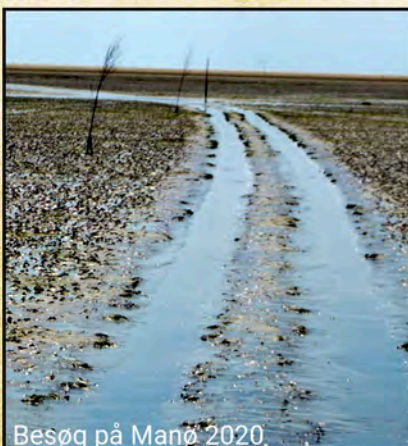

Guldbryllup i Kroatien

- en uge i Gällered
- I Skt. Petersborg og Tallinn med Teaterforeningen.
- 2005
- I Stralsund sammen med Torben og Inge
- I Skagen med Anni & Per + Leif & Sonja
- 14 dage i Gällered med mange gæster
- 2006
- Operatur med Dania til Wartburg og Frankfurt (Tannhauser og Rejsen til Reims)
- På Øland med familien i Kr. Himmelfartsferien
- Bent 2 gange til Nordkap som rejseleder
- I september en uge til Madeira
- Teatertur til Dresden sammen med Teaterforeningen. Carmen og Jesus Superstar
- 2007
- tur til Spreewald sammen med Inge og Torben
- Bisserup og Møns Klint med familien
- Bent i Paris med teaterforeningen. Maskeballet på Bastille operaen
- I Gällered samt en uge i Norge
- Stockholm og Tallinn med Teaterforeningen: Eugen Onegin i Stockholm, Petruska som ballet og Bajadser i operaen i Tallinn
- 2008
- St. bededagsferien i Mariager med Bents søskende
- Nordkap og Savonlinna som rejseleder
- 3 miniferie i Italien i Ravenna, Terni og Trento
- Operarejse til Oslo
- 5 dage i Madrid 40 år efter vort bryllup
- 2009
- Med bus til Wien med AK som rejseleder
- Göteborg og Marstrand med Bents søskende. Boede på Fars Hat
- Syd England via Esbjerg ud og Eurotunnelen hjem
- Nord Portugal med Torben og Inge
- Operarejse til Berlin 3 – 6. dec.
- 2010
- Med Inge og Torben i Budapest i Nordeas lejlighed
- Søskendetur til Sleswig
- 2½ uge til Bretagne i egen bil
- 8 dage med folkeferie.dk på Malta
- Operarejse til Göteborg. Sunset Boulevard og Lucia de Lammermoor
- Familietur til Bornholm med fætter kusine komsammen hos kusine Birthe
- Rundrejse i Andalusien med Kulturrejser Europa
- Operarejse til Prag. Svanesøen, Den solgte Brud og Rusalka
- 2012
- Grand Canaria
- Ribe Byferie
- Familietur til Stralsund og Rügen
- 1 uge på Sicilien
- Familietur til Harzen med Maja, Peter, Johanna og Annika
- Forlænget weekend i Legoland med børn, svigerbørn og børnebørn
- Sort Sol i Tøndermarsken
- Isser på juletur til London med sine svigerdøtre
- 2013
- 2 uger i Thailand
- Amersfoort i Holland med besøg i Keukenhoff
- Søskendetur til Fåborg
- Operatur til Barcelona - Tyrken i Italien og Elskovsdrikken
- Grærup strand sammen med Peters familie
- Slesvig på kroferie i Treia Osterkrug
- Portugal sammen med Inge og Torben
- Bent i Prag sammen med Søren og Peter
- Operatur til Toscana til Puccini festival
- Operatur til Wien sammen med Anni og Per
- 2014
- Tenerife i en uge
- Operatur til Hamborg – La Boheme og La Traviata - Udflygt til Stade
- Søskendetur til Friederichsstadt i Slesvig
- Tur til Rüdeseheim
- 14 dage til Færøerne og Island. Sejlede fra Hirtshals
- I Vester Husby 2-3 dage sammen med børn, svigerbørn og børnebørn.
- Operatur til Schwerin – Nabucco samt operakonzert

Egypten 2020

Besøg på Manø 2020.

Geiranger, Norge 2020

- 4 dage til Celle
 - 4 dage til Kristianstad og æblemarked i Kivik sammen med Inge og Torben
 - I Tyrkiet og Kapadokien med Inge og Torben
 - Svipetur til Oslo mellem jul og nytår
- 2015
- En uge på Mallorca - Cala Major - lejet bil
 - 3 dage i Mölln
 - Operatur til Berlin: Pigen fra Vesten – Madama Butterfly – La Bohème
 - Dublin
 - Søgskendetur til Spreewald
 - 14 dage i Kroatien: Dubrovnik, Vodice, Zadar, Plitvice Nationalpark og Trogir. Fly til og fra Split
 - Familietur til Bad Saarow øst for Berlin
 - Miniferie til Hannover
 - Tyrkiet sammen med Inge og Torben. Langs den sydvestlige kyst
 - Operatur til Leipzig
- 2016
- Costa del Sol
 - Forårstur til Paris
 - Miniferie i Herning med Inge og Torben
 - Søgskendetur til Lolland og Maribo
 - 2½ uge i Nordspanien med fly til Madrid
 - Operatur til Verona aflyst p.g.a. sygdom (Bent fik ballonudvidelse 28. juni)
 - "erstatningstur" til Venedig
 - Greifswald sammen med Inge og Torben
- 2017
- Sydafrika sammen med Ruth og Jørgen
 - Tur til Nordcypren sammen med Inge og Torben
 - Sæby i Nordjylland med besøg i Skagen med Bents søskende
 - Syditalien – Fly til Rom, derefter Manfredonia, Bari, Martano, Matera, Cetraro, Salerno & Tivoli
 - Sommerhus i Blekinge, dels sammen med vores børn og børnebørn
 - Rundrejse i Makedonien med Alk rejser. Vi kom hjem med SOS efter Issers uheld

- Operatur til Prag med Anni og Per. "Den fiffige Ræv" + "Don Giovanie"
 - Johannes fødselsdagsrejse til Berlin
- 2018
- Søgskendetur til Krakow
 - Tur til Kreta aflyst p.g.a. Bents hjerteanfald.
 - Bustur med Riis Rejser til Maastricht og André Rieu. Hotel i Aachen
 - Guldbryllupsrejse til Dubrovnik Kroatien med hele familien
 - Rejse til Caribien. Først Candice og Christoffers bryllup i Trinidad og besøg på De vestindiske Øer. Rejste sammen med Erik og Karin og Jan og Helle.
 - Operarejse til Budapest sammen med Anni og Per. "Tryllefløjten" med Andrea Rost, samt koncert med Consorto Budapest
 - Marocco sammen med Ruth og Jørgen. Rundrejse med Risskov Rejser
 - Bents Fødselsdagtur til Güstrow
 - Kreta. Rundtur i lejet bil
 - Søgskendetur til Malente
 - 10 års fødselsdagtur til London med Cecilia
 - I Rødvig hos Inge og Torben Tur til bl.a. Vordingborg, Masnedø og Knudshoved Odde
 - Ferietur i egen bil til Donau, Slovakiet og Polen
 - Færgetur til Karlshamn Sverige – Klaipėda, Litauen
 - TSS tur til Kreta sammen med Inge og Torben
- 2020
- Nilkrydstogt
 - Operatur til Riga aflyst p.g.a. Corona
 - Søgskendetur og rundtur til Spanien aflyst p.g.a. Corona
 - Sommerhus på Rømmø og Mandø sammen med Hornbækfamilien
 - Rundrejse til Norge med besøg i bl.a. Kristiansand, Stavanger, Bergen, Nordfjord Eid, Ålesund, Christiansund

Det var så min krønike

Og jeg håber, den har givet et godt billede af mig og min familie. Mange ting er kommet med, men der er også meget, jeg har udeladt. Bogen har været mange år undervejs men nu er den klar til at blive læst.

Tak til Isser for korrekturlæsning og gode ideer.

**Kærlig hilsen fra
Bent**